

DOGSITTER

kursmaterial

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Närings-, trafik- och miljöcentralen
Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Utbildningsschema för dogsitter

De kursdelar, som är skrivna med fet stil är obligatoriska och omfattar sammanlagt 20 lektioner. Tilläggsdelarna ska deltagaren kunna påvisa att hon/han behärskar t.ex. genom att ha eller ha haft hunden som 4H-företag eller läst ämnena på egen hand.

Efter deltagande i kurs och godkänd prestation ges kursintyg, som berättigar deltagaren att kalla sig 4H-dogsitter.

Kursgång	Ämne	Egenaktiviteter för alla	Valbara egenaktiviteter	Godkänd prestation
1. 1 x 45 min	Välkommen och presentation av 4H och dogsitterverksamheten		Hur skiljer sig dogsitterarbetet från att sköta sin egen hund	
3 x 45 min	Hundraserna, hundrasernas ursprungliga användning, rasgrupper	Presentation av en hundras	Hundens ursprung	
2. 4 x 45 min	Lagstiftningen om hunden, att tyda hundens signaler, att hantera hunden	Att följa med hundars beteende	Att ta fast en hund	
3. 2 x 45 min	Hundens skötsel och utfodring Skolning och aktivering av hund, belöning	Att få ner vikten på en frisk överviktig hund Belöningsätt	Övningar kring pälsvård Att lära hunden trick	
3. 2 x 45	Att fungera som dogsitter, kundservice och marknadsföring	Att öva kundtjänstsituationer	Vilka egenskaper krävs av en dogsitter?	
4. 4 x 45 min	Hälsovård, första hjälp, hundens vanligaste sjukdomar	En hälsouppföljning	Bekanta dig noggrannare med en sjukdom	
5. 4 x 45 min	Hälsovård, första hjälp, hundens vanligaste sjukdomar forts. Tent, utvärdering		Bekanta dig noggrannare med en sjukdom	
Tilläggsdelar som presteras på egen hand och skrivs in i kursintyget				
	Hundhobbyn i Finland	Medlem i Kennelklubben, varför?	Medlemmens påverkningsmöjligheter	
	Hundhobbyn: utställningar, agility, lydnadsprov och Junior Handler	Med sköthunden på hundutställning	Delta i Junior Handler tävling	
	Hundhobbyn: Jakt, olika tjänstehundar m.m.	Delta i någon gren för hundar i föregående ruta	Delta i ytterligare en gren	
	Brukshundar	Exempel på brukshundar	Brukshundar i världen	
	Hundproblem och problemhundar	Orsakerna till problembeteende	Studera olika skolningsmetoder	
	Djurskydd Hundförädling och uppfödning, valpskötsel	Ska min hund ha valpar?	Skendräktighet	

1. Presentation av dogsitterverksamheten

En dogsitter kan rasta en hund, sköta en hund då ägaren är på semester, hjälpa till vid en hundutställning m.m.

Skillnad mellan att ha en egen hund och vara 4H-dogsitter

En egen hund

- binder dig för hela hundens livstid (upp till 15 år)
- kan du ha flexibla tiden med, du går ut med den när du vill
- kan du fritt idka olika hobbyn med
- ansvara du för bara för dig själv
- ger dig möjlighet att bekanta dig med en ras och ett exemplar av den rasen.

En dogsitterhund - en sköthund

- binder dig för en viss tid (några dagar, veckor)
- ska du sköta med en bestämd tidtabell som ni kommit överens om med ägaren
- ska du sköta som ägaren vill
- ansvarar du för i förhållande till hundens ägare
- ger dig möjlighet att bli bekant med många hundraser och olika individer ger dig möjlighet till förtjänst

Vad krävs av dig

Kunskap om hundar

Kunskap om hundar får du på dogsitterkursen och från olika utbildningar och hundläger som bl.a. hundorganisationerna och en del 4H-föreningar ordnar. Du kan också skaffa kunskap genom att läsa på nätet, låna hundböcker och vara allmänt aktiv i hundkretsar. Samla gärna din hundkunskap i en egen mapp.

Attityd

- Att ta hand om en annan mänskas hund

är ofta att jämföra med att ta hand om en annan persons familjemedlem. Det krävs ansvar!

- Att få tillgång (nyckeln) till en annans hem då den är på resa innebär ett stort förtroende.
- Hundägaren är en betalande kund, som du ska vara artig mot och som väntar sig sakkunnig service.
- Att fungera som dogsitter tar tid.

Vad ger dogsitterjobbet dig

- Du lär dig mycket om hundar
- Du lär dig mycket om människor, företagsamhet o.s.v.
- Du förtjänar lite fickpengar
- Du får nya vänner i hundägarna, andra dogsitter och hundmänskor i allmänhet

2. Hundraser och rasgrupper

Suomen Kennelliitto – Finska Kennelklubben hör till en internationell organisation FEDERACIÓN CANINA INTERNACIONAL och följer dess bestämmelser om raser och rasgrupper.

Visste du att

- det finns ca 600 000 hundar i landet, av vilka ca 450 000 är renrasiga
- var femte familj i Finland har en hund
- man kan registrera något över 300 raser
- Finland har fem nationella hundraser: finsk spets, finsk stövare, karelsk björnhund, lapsk vallhund och finsk lapphund
- Finska Kennelklubben har drygt 140 000 medlemmar, av vilka drygt 12 000 är unga medlemmar
- årligen registreras ca 50 000 hundar

Hundraserna indelas i tio grupper på basen av rasens kroppsbyggnad och funktion. Försök lära dig de olika gruppernas namn och se vilka raser som hör till vilken grupp. Grupptillhörigheten berättar en del om rasens lynne och beteende så det kan

hjälpa dig att förstå en främmande ras om du känner någon ras i gruppen. Raserna i grupp 1 (vallhundar) har ofta vallningsbeteende och lämnar inte så lätt sin grupp medan raserna i grupp 6 (drivande hundar) lätt följer efter ett spår eller en lukt om de kommer loss.

Nedan finns en lista över hundraser i de olika grupperna. Kryssa gärna för raser som du känner. Du kan gärna göra anteckningar om olika raser du träffar och skriva lite om dem så ökar dina kunskaper.

Många hundraser har intressanta synliga spår från sin ursprungliga användning. Pudeln klippning baserar sig på att den päls som kunde hindra hundens rörelser klipptes bort, medan pälsen runt bröstkorg och leder sparades för att skydda dessa mot kyla och väta. Hårbollen på svansen var till för att pudeln lättare skulle synas i vattnet. Dalmatinernas prickar behövdes för att en färgblind häst skulle urskilja den från andra hundar, då den skulle vakta hästar och människor vid transporter med häst och vagn.

Grupp 1 Vall-, boskaps- och herdehundar

Australian cattledog

Australian kelpie

Australian shepherd

Australian stock dog/working kelpie

Australian stumpy tail cattle dog

Bearded collie

Bauceron

Belgisk vallhund/ groenendael

Belgisk vallhund/ laekenois

Belgisk vallhund/ malinois

Belgisk vallhund/ tervueren

Bergamasco

Berger des pyrénées à face rase

Berger des pyrénées à poil long

Berger picard

Border collie

Bouvier des ardennes

Bouvier des Flandres

Briard

Ca de bestiar

Cao da serra de aires

Ceskoslovenský vlčak

Chodský pes

Ciobanesc romanesc carpatin

Ciobanesc romanesc mioritic

Collie, korthårig

Collie, långhårig

Gos d'atura catalá

Hollandse herdershond, korthårig

Hollandse herdershond, långhårig

Hollandse herdershond, strävårig

Hrvatski ovcar

Juzjnorusskaja ovtjarka

Kelpie (Se: Australian kelpie)

Komondor
Korthårig collie (Se: Collie, korthårig)
Kuvasz
Lancashire heeler
Långhårig collie (Se: Collie, långhårig)
Maremmano abruzzese
Mudi
Old english sheepdog
Perro de pastor mallorquín (Se: Ca de bestiar)
Polski owczarek niziny
Polski owczarek podhalanski
Puli
Pumi
Pyreneisk vallhund, face race (Se: Berger des pyrénées à face rase)
Pyreneisk vallhund, poil long (Se: Berger des pyrénées à poil long)
Saarloos wolfhond
Schapendoes
Schipperke
Schäfer
Shetland sheepdog
Slovenský cuvac
Sydrysk ovtjarka (Se: Juzjnoruskaja ovtjarka)
Vit herdehund
Welsh corgi cardigan
Welsh corgi pembroke
Working kelpie (Se: Australian stock dog/working kelpie)

Grupp 2 Schnauzer och pinscher, molosser och bergshundar samt sennenhundar

Affenpinscher
Aidi
Anatolisk herdehund
Appenzeller sennenhund
Berner sennenhund
Boxer
Broholmer
Bullmastiff
Ca de bou (Se: Perro dogo mallorquín/ca de bou)
Cane corso
Cao da serra da estrela, pelo compr

Cao da serra da estrela, pelo curto
Cao de castro laboreiro
Cao fila de sao miguel
Centralasiatisk ovtjarka (Se: Sredneasiatskaja ovtjarka)
Cimarrón uruguayo
Ciobanesc romanesc de bucovina
Dansk-svensk gårdshund
Dobermann
Dogo argentino
Dogo canario
Dogue de bordeaux
Dvärgpinscher
Dvärgschnauzer, peppar & salt
Dvärgschnauzer, svart
Dvärgschnauzer, svart & silver
Dvärgschnauzer, vit
Engelsk bulldogg
Entlebucher sennenhund
Estrela mountain dog (Se: Cao da serra da estrela, pelo compr)
Fila brasileiro
Grand danois
Grosser schweizer sennenhund
Hollandse smoushond
Hovawart
Kaukasisk ovtjarka (Se: Kavkazskaja ovtjarka)
Kavkazskaja ovtjarka
Kraski ovcar
Landseer
Leonberger
Mastiff
Mastín espanol
Mastino napoletano
Mellanpinscher (Nytt namn: Pinscher)
Mellanschnauzer, peppar & salt (Nytt namn: Schnauzer, peppar & salt)
Mellanschnauzer, svart (Nytt namn: Schnauzer, svart)
Napoletansk mastiff (Se: Mastino napoletano)
Newfoundlandshund
Perro dogo mallorquín/ca de bou
Pinscher
Pyrenéerhund

Pyreneisk mastiff
Rafeiro do alentejo
Riesenschnauzer, peppar & salt
Riesenschnauzer, svart
Rottweiler
Sankt bernhardshund, korthårig
Sankt bernhardshund, långhårig
Sarplaninac
Schnauzer, peppar & salt
Schnauzer, svart
Shar pei
Spansk mastiff (Se: Mastín espanol)
Sredneasiatskaja ovtjarka
Svart terrier
Tibetansk mastiff
Tornjak
Tosa
Österreichischer pinscher

Grupp 3 Terrier

Airedaleterrier
American staffordshire terrier
Australisk terrier
Bedlingtonterrier
Borderterrier
Bullterrier
Cairnterrier
Ceskyterrier
Dandie dinmont terrier
English toy terrier
Foxterrier, släthårig (Se: Släthårig foxterrier)
Foxterrier, strävårig (Se: Strävårig foxterrier)
Irish glen of imaal terrier
Irish softcoated wheaten terrier
Irländsk terrier
Jack russell terrier
Kerry blue terrier
Lakelandterrier
Manchesterterrier
Miniatyrbullterrier
Nihon teria
Norfolkterrier
Norwichterrier
Parson russell terrier

Sealyhamterrier
Silky terrier
Skotsk terrier
Skyeterrier
Släthårig foxterrier
Staffordshire bullterrier
Strävårig foxterrier
Terrier brasileiro
Tysk jaktterrier
Welshterrier
West highland white terrier
Yorkshireterrier

Grupp 4 Taxar

Tax
Taxarna indelas i korthåriga, strävåriga och långhåriga på basen av hurudan päls de har och i normalstora, dvärgtaxar och kanintaxar utgående från taxens storlek.

Grupp 5 Spetsar och raser av urhundstyp

Akita
Alaskan malamute
American akita
Basenji
Canaan dog
Chow chow
Cirneco dell'etna
Dvärgspets (Nytt namn: Pomeranian)
Eurasier
Faraohund
Finsk lapphund
Finsk spets
Great japanese dog (Nytt namn: American akita)
Grosspitz (Se: Tysk spets/ grosspitz)
Gråhund (Se: Norsk älghund, grå (gråhund))
Grönlandshund
Hokkaido
Hällefors Hund
Isländsk fårhund
Japansk spets
Jämthund
Kai

.....

Karelsk björnhund
Keeshond
Kishu
Kleinspitz (Se: Tysk spets/ kleinspitz)
Korea jindo dog
Lapsk vallhund
Mexikansk nakenhund, liten
Mexikansk nakenhund, mellan
Mexikansk nakenhund, stor
Mittelspitz (Se: Tysk spets/ mittelspitz)
Norbottenspets
Norsk buhund
Norsk lundehund
Norsk älghund, grå (gråhund)
Norsk älghund, svart
Perro sin pelo del Perú, grande
Perro sin pelo del Perú, médio
Perro sin pelo del Perú, pequeno
Peruansk nakenhund (Se: Perro sin pelo del Perú, grande)
Podenco canario
Podenco ibicenco, korthårig
Podenco ibicenco, strävårig
Podengo portugues, cerdoso/grande
Podengo portugues, cerdoso/médio
Podengo portugues, cerdoso/pequeno
Podengo portugues, liso/grande
Podengo portugues, liso/médio
Podengo portugues, liso/pequeno
Pomeranian
Rysk-europeisk lajka
Samojedhund
Shiba
Shikoku
Siberian husky
Svensk lapphund
Svensk vit älghund
Taiwan dog
Thai ridgeback dog
Tysk spets/ grosspitz
Tysk spets/ kleinspitz
Tysk spets/ mittelspitz
Tysk spets/ pomeranian (Se: Pomeranian)
Tysk spets/ wolfspitz (Se: Keeshond)

Volpino italiano
Västgötaspets
Västsibirisk lajka
Östsibirisk lajka

Grupp 6 Drivande hundar samt sök- och spårhundar

Alpenländische dachsbracke
American foxhound
Anglo-français de petite vénerie
Anglo-russkaja gontjaja
Ariégeois
Balkanski gonic (Nytt namn: Serbski gonic)
Basset artésien normand
Basset bleu de gascogne
Basset fauve de bretagne
Basset hound
Bayersk viltspårhund
Beagle
Beagle harrier
Bernerstövare (Se: Schweiziska stövare/ berner)
Billy
Black and tan coonhound
Blodhund
Bluetick coonhound
Bosanski ostrodlaki gonic-barak
Brandlbracke (Se: Brandlbracke - (vieräugl))
Brandlbracke - (vieräugl)
Briquet griffon vendéen
Chien d'artois
Crnogorski planinski gonic
Dalmatiner
Deutsche bracke
Drever
Dunkerstövare
Engelsk blodhund (Nytt namn: Blodhund)
Erdélyi kopó
Estlandsstövare
Finsk stövare
Foxhound
Français blanc et noir
Français blanc et orange
Français tricolore
Gascon saintongeais

Münsterländer, grosser (Se: Grosser münsterländer)
Münsterländer, kleiner (Se: Kleiner münsterländer)
Perdigueiro portugues
Perdiguero de burgos
Pointer
Pudelpointer
Slovenský hrubosrsty stavac
Spinone
Stabyhoun
Stichelhaariger deutscher vorsteh
Strävhårig ungersk vizsla (Se: Ungersk vizsla, strävhårig)
Strävhårig vorsteh
Ungersk vizsla, korthårig
Ungersk vizsla, strävhårig
Vorsteh, korthårig (Se: Korthårig vorsteh)
Vorsteh, långhårig (Se: Långhårig vorsteh)
Vorsteh, strävhårig (Se: Strävhårig vorsteh)
Weimaraner, korthårig
Weimaraner, långhårig

Grupp 8 Stötande hundar, apportrande hundar och vattenhundar

American water spaniel
Amerikansk cocker spaniel
Barbet
Chesapeake bay retriever
Clumber spaniel
Cocker spaniel
Curly coated retriever
Engelsk springer spaniel
Field spaniel
Flatcoated retriever
Golden retriever
Irländsk vattenspaniel
Kooikerhondje
Labrador retriever
Lagotto romagnolo
Nova scotia duck tolling retriever
Perro de agua espanol
Portugisisk vattenhund

Sussex spaniel
Wachtelhund
Welsh springer spaniel
Wetterhoun

Grupp 9 Sällskapshundar

Bichon frisé
Bichon havanais
Bolognese
Bostonterrier
Cavalier king charles spaniel
Chihuahua, korthårig
Chihuahua, långhårig
Chinese crested dog
Coton de tuléar
Dvärgpudel (Se: Pudel, dvärg)
Fransk bulldogg
Griffon belge
Griffon bruxellois
Japanese chin
Kinesisk nakenhund (Se: Chinese crested dog)
King charles spaniel
Kromfohländer
Kungspudel (Se: Pudel, stor)
Lhasa apso
Långhårig moskvadvärgterrier (Nytt namn: Russkiy toy)
Löwchen
Malteser
Mellanpudel (Se: Pudel, mellan)
Mops
Moskvadvärgterrier (Nytt namn: Russkiy toy)
Papillon
Pekingese
Petit brabancon
Phalène
Powder puff (Se: Chinese crested dog)
Prazský krysarík
Pudel (Se: Pudel, stor)
Pudel, dvärg
Pudel, mellan
Pudel, stor
Pudel, toy
Russian toy terrier (Se: Russkiy toy)

.....

Russkaya tsvetnaya bolonka
Russkiy toy
Shih tzu
Storpudel (Se: Pudel, stor)
Tibetansk spaniel
Tibetansk terrier
Toypudel (Se: Pudel, toy)

Grupp 10 Vinthundar

Afghanhund
Azawakh
Borzoi
Chart polski
Galgo espanol
Greyhound
Irländsk varghund
Italiensk vinthund
Magyar agar
Saluki, långhårig
Saluki, släthårig
Skotsk hjorthund
Sloughi
Whippet

Rasstandarder eller rasbeskrivning

För alla olika raser fins beskrivningar av hur en sådan hund borde se ut. Det kallar man rasstandard.

Standarden berättar först rasens namn och sedan varifrån rasen härstammar. Sen kommer en allmän beskrivning av rasen, som berättar i stora drag om hur rasen ser ut. Om en Golden retriever sägs t.ex. Golden retriever skall vara symmetriskt byggd, välbalanserad, kraftfull och aktiv med flytande rörelser. Den skall utstråla sundhet och ha ett vänligt uttryck. Efter det följer beskrivning av huvudet, bettet, halsen, kroppen, bakdelen, tassarna, svansen, rörelserna, pälsen, färgen, storleken och ofta något allmänt sammandrag i slutet.

På Finska Kennelklubbens hemsida finns rasstandarder på finska och på Svenska Kennelklubbens hemsida finns de på svenska. Där kan du bekanta dig med hur en rasbeskrivning ser ut.

3. Lagstiftning om hunden

Det finns många lagar i Finlands lagsamling, som gäller hundar antingen direkt eller indirekt. Lagstiftningen om hundar gäller alla och måste naturligtvis alltid följas. Dessutom finns många oskrivna lagar som det också kan vara bra att känna till för att umgänget med andra hundar, hundägare och människor utan hund ska fungera bra.

Jaktlag 28.6.1993/615

”Från den 1 mars till den 19 augusti skall hundar som är utomhus hållas kopplade eller så att de omedelbart kan kopplas. Utan markägarens eller jakträttsinnehavarens tillstånd får en hund inte hållas okopplad på någon annans område.”

I lagen finns vissa undantag t.ex. hundvalpar under fem månader. Om hundarna står det i Jaktlagens § 51-55.

Avfallslag 3.12.1993/1072

Avfallslagen har ett nedskräpningsförbud som det står om i § 19.

”Skräp, smuts eller en maskin, en anordning, ett fordon, ett fartyg eller något annat kasserat föremål får inte lämnas i miljön så att det kan förorsaka hälsan någon fara eller skada, osnygghet, förfulning av landskapet, minskad trivsel eller någon annan liknande risk eller olägenhet (nedskräpningsförbud).”

Hundens avföring är smuts. I synnerhet på tätorter och längs friluftsleder är det ytterst viktigt att alltid plocka upp hundbajset. Fundera själv var hundbajset kan störa dig och plocka upp det därifrån.

Hälsoskyddslag 19.8.1994/763

Döda djur

Kommunen är skyldig att visa en plats för en död hund. Lagens § 24 säger:

”Kommunen skall för begravning och destruktions av döda djur anvisa en sådan plats eller metod att sanitär olägenhet inte uppkommer. För förebyggande av djursjukdomar skall vid begravande och destruktions av döda djur iakttas lagen om djursjukdomar (55/80).”

Djurskyddslag 4.4.1996/247

Djurskyddslagen ska skydda djuren från lidande och smärta och se till att alla djur har det bra. I lagen står om djurens skötsel, om avel, om utrymmen för djur om brott mot djurskydd, om omhändertagna djur och om hur de ska behandlas.

Lag om hundskatt 29.6.1979/590

Kommunen bestämmer om den bär upp hundskatt. I lagen om hundskatt bestäms hur stor skatten högst får vara och om hur den bärs upp.

Kommunallag 17.3.1995/365

Kommunallagen ger alla i kommunen rätt att påverka. Genom att delta i val och ta emot förtroendeuppdrag kan du påverka men du kan också som invånare ta initiativ.

”Kommuninvånarna har rätt att komma med initiativ till kommunen i frågor som gäller kommunens verksamhet. Initiativtagarna skall informeras om de åtgärder som vidtagits med anledning av ett initiativ. Fullmäktige skall minst en gång om året underrättas om de initiativ som har tagits i frågor som hör till fullmäktiges befogenhet och om de åtgärder som har vidtagits med anledning av initiativen.”

Det kan gälla hundskatten, en rastgård för hundar eller andra frågor som berör hundar och där kommunen kan vara med och hjälpa till.

Strafflagen

Strafflagen är en omfattande lag som allmänt bestämmer om straffbara handlingar. I strafflagen står bl.a. att en hund, som kan vara farlig för människor eller djur alltid ska vara kopplad och att ägaren kan få böter om en hund biter nå-

gon och om att en farlig hund kan tvingas avlivas och att man inte ens på lek får busa hunden på en mänska eller ett djur.

Alla Finlands lagar finns på finska och svenska på www.finlex.fi

4. Hundens signaler

Mänskan ska alltid vara försiktig då hon närmar sig en främmande hund. Man känner inte hunden. Hunden kan vara rädd eller skygg och vill därför försvara sig. Bara om ägaren själv är med och ger lov får man närma sig hunden. Närma dig alltid lugnt och framifrån. Hundens luktsinne är gott. Sträck därför först ut handen så hunden får lukta på dig. Ha handflatan uppåt. Snabba rörelser, klapp på huvudet och ett närmande bakifrån kan skrämma hunden och då kan den reagera oväntat.

Hunden kan ge signaler åt andra hundar och de här signalerna gäller också mänskorna och är därför bra att känna till.

Besök gärna en hundrastningsplats eller en annan plats med flera hundar och studera hundarnas signaler.

Vilka saker ska du iaktta?

Du ska lyssna på vilket ljud hunden har, du ska titta på hundens uppsyn, kontrollera kroppens och svansens ställning. Se på pälsen. Notera hur den rör sig.

Kroppens hållning

Kroppshållningen hos hunden är mycket talande såväl som rörelserna. Lediga rörelser ser vi hos en obekymrad hund. Stela rörelser hos en avvaktande hund. En dominant självsäker hund har oftast kroppstyngden på framsidorna, medan en undergiven hund drar sig aningen bakåt och får då tyngdpunkten på baksidorna.

En rädd och skygg hund

En rädd hund har svansen mellan benen. De har ofta öronen lite bakåt och kan också morra lite.

En glad och lekfull hund

En glad hund viftar på svansen. En lekfull hund säger gärna vikten på framtassarna och går lite ner. Också om hunden är glad ska du närma dig den lugnt då hunden är främmande.

En arg hund

Låt en arg hund vara. Ha händerna långsamt vid sidorna och titta bort. Titta inte hunden i ögonen! Då utmanar du hunden.

En hotfull hund

Hunden vill kanske hota en annan hund, som den ser som konkurrent. Den vill kanske signalera att den vill vara ledare. Det är viktigt att man visar en hotfull hund att den har den lägsta rangen i familjen i ett tidigt skede.

Hundens kommunikationssystem

Hunden kommunicerar med kroppshållningen, läten, mimik, märkningar, dofter och rörelser och det gäller för dig att kunna förstå dem. Med hjälp av kommunikationerna ordnar en hundflock rangordningen i flocken och det blir lugnt i flocken.

Instinkter och drifter

Instinkter

Instinkten är en färdig handling, ett ärvt beteende som alltid utförs likadant.

En instinkt

- Ska vara ändamålsenlig (mycket betydelsefull för att hundens liv ska gå vidare)
- Ska alltid upprepas likartat i olika situationer
- Ska utlösas av en speciell retning, som kallas nyckelretning
- Ska vara medfödd

Ett exempel på hundinstinkt är att gräva ner ben. Det behövs ju inte mera men var viktigt för hundens möjlighet att överleva då den levde vild. Att rulla sig i lukter är en annan instinkt, som var bra då hunden skulle kamouflera sig då den jagade. Att hunden går runt innan den lägger sig anses också vara en instinkt, egentligen bara för att den skulle sova skönt i vildgräset eller i snön...

Drifter

Drift är något som driver hunden att göra på ett visst sätt. Driften är inriktad på ett slutmål, som är viktigt för hunden. Det finns två olika slags drifter. Vi talar om drifter på fysisk eller på psykisk grund.

Drifter på fysisk grund

Hungern är ett exempel på fysisk drift. Hungern driver hunden att skaffa mat. Den tomma matsäcken är orsaken.

Sexualdriften är en annan drift. Tiken löper lite olika men ofta två gånger per år. Hormonförändringarna styr allt och påverkar beteendet. Tiken kan lättare rymma då. Sexualdriften drivs av vad som händer i könsorganen.

Drifter på psykisk grund

Drifterna som grundar sig på hundens psyke förorsakar oftast större problem än drifterna med fysisk grund. De psykiska drifterna styrs av hundens hjärna.

Flockdriften hos hunden är ett exempel på drift på psykisk grund. Flockdriften gör att den bäst trivs med sällskap och får ensamhetskänslor och börjar gnälla – den vill ha sällskap. Rangordningen mellan hundar är också en del av flockdriften. De flesta hundar strävar till att bli ledare. Det är viktigt att du som ledare av en hund klart visar hunden att det är du som bestämmer. Annars kan hundens flockdrift göra att den tar kommandot.

Revirdriften kan få en hund att upprört skälla. Den är svår att få tyst för den bevakar sitt revir. Revirdriften gör att hunden har ett behov att ha ett område och bevaka det. Hunden skäller, då någon kommer in på dens revir. Det är viktigt att låta hunden skälla, då det är hundens naturliga egenskap, men den måste läras att bli tyst på kommando. Ju mera den tillåts vakta och ju mera den tillåts vara aggressiv desto mera aggressivt lagd blir den. Det är hundägaren som ställer gränserna.

Driften att skydda avkomman är hundens starkaste drift. En tik kan bita sin ägare om valpen är hotad.

Jaktdriften är stark och kan inte helt avlas bort.

Jaktdriften är olika stark hos olika raser på grund av avelsarbetet. Det är jaktinstinkten som gör att hundar rusar efter pinnar, bollar, harar och ekorrar. Alla flyr enligt hundens sätt att se på saken. Jakten på cyklister och bilister baserar sig på samma jaktinstinkt och kan bli ett problem om man inte tar i det genast.

Bland drifterna talar man också om kampdrift, då hundar leker med varandra. Leken är en behärskad kamp. Om man leker hårda lekar med hunden och låter den bita i händer och armar, är risken stor att hunden, om den någon gång får anledning att vara aggressiv mot ägaren biter.

Aktivitetsdrift

Hunden har många andra olika starka drifter förutom dem som du läst om ovan. En drift som du måste räkna med och ta hänsyn till är hundens aktivitetsdrift. Hunden vill ha aktiviteter för aktivitetens egen skull, den vill uppleva, den vill att det händer saker och den vill ha variation i sin tillvaro.

Här är det stor skillnad mellan hundar. För en harmonisk hund blir det långtråkigt om inget händer medan en stressad hund behöver lugn och ro och kan uppleva variation som påfrestande.

Hunden är nyfiken, den vill veta och den vill lära sig.

Om hunden inte får någon stimulans och är mycket ensam då den utvecklas får den svag social kompetens och nedsatt inlärningsförmåga.

5. Att hantera en hund

Med "petikett" menar man regelverket kring att äga ett sällskapsdjur.

Det finns många regler kring att äga eller hantera en hund. Om en del saker står det i lagar. Andra saker finns det bara tysta överenskommelser om. För att hundägare och icke hundägare ska komma överens är det viktigt att reglerna följs.

De viktigaste reglerna är

- Hunden ska hållas kopplad
- Om hunden rastas okopplad sker det alltid på hundägarens ansvar
- Också en kopplad hund ska kunna hanteras av den som rastar hunden

I praktiken

På en lättrafikled går du och hunden längs högra sidan och du har hunden till vänster om dig. Om du absolut vill gå på vänstra sidan ska du gå utanför trafikleden. Om du cyklar med hunden cyklar du också längs den högra kanten. Hunden springer då på högra sidan av cykeln. Om du möter någon med cykel och hund ska du ta tillbaka hunden så att du själv blir mellan cyklisten och din hund. Om din hund är mycket ivrig ska du ta ordentligt till höger t.o.m. lite utanför leden. Fastän din hund är snäll och inte gör någon illa ska du lära den att gå tätt intill dig också då ni möter andra människor och hundar. Om du vill att din hund ska träffa en annan hund ska du alltid först be om lov av ägaren. Du måste också komma ihåg att alla människor inte tycker om hundar och en del är t.o.m. allergiska för hundar.

Om du går ut med flera hundar är det bra att du vet att flera hundar tillsammans beter sig annorlunda än en ensam hund. Två snälla hundar kan med psykisk styrka av varandra plötsligt gå till attack om de ser orsak till det.

Din hund ska inte skälla på andra hundar och du får inte godkänna att den uppträder aggressivt mot andra hundar. Om en främmande hund kommer emot dig och inte lyder sin egen ägare, som

ropar den tillbaka får du inte börja paja den eller leka med den. Låtsas att du inte ser den. Olydnad får aldrig uppmuntras. Du kan försöka jaga bort hunden från dig om det hjälper ägaren.

Hundbajs och kiss irriterar. Bajset samlar du alltid upp i en påse. Kisset kan du inte samla upp men du kan se till att hunden inte kissar på bilar, hus, statyer, prydnadsväxter o.dyl.

Det är bra att träna med hunden på livliga platser så den lär sig att inte bli störd av omgivningen. Skrik inte åt hunden då du skolar den. När du rör dig bland människor med din hund är du en representant för alla hundägare. Ett gott uppförande tillsammans med din hund ger en god bild av alla hundägare.

6. Hundens skötsel och utfodring

Olika hundar kräver olika skötsel

En hund i familjen kräver att alla i familjen är intresserade. Hunden blir en del av familjen och en hundvalp binder familjen i genomsnitt tio år framåt. Barnens liv ändrar mycket under tio år och barnens intresse kan försvinna. Det är föräldrarna som tar ansvar när barnet får en valp. En hund kräver i genomsnitt två timmar skötsel per dygn. Hit hör rastning, aktivering, utfodring, veterinärbesök o.s.v. Olika raser kräver olika skötsel och hundens kön är också bra att fundera på innan man skaffar hund.

Stor eller liten hund

En stor hund kräver mera utrymme än en liten. En stor hund kan vara svårare att rasta än en liten. En stor hund ska ha mera mat än en liten.

Hane eller tik

Tikarna är i allmänhet lättare att skola än hanar. Tikarna är ofta också mindre.

Tiken har i allmänhet löptid två gånger per år. Hanarna reagerar på tikars dofter under hela året.

Olika raser kräver olika skötsel

Olika raser kräver olika insatser. De finns raser som är lättare att skola än andra. Vissa raser behöver mera motion än andra för att må bra. Långhåriga raser kräver mera skötsel än korthåriga. Bekanta dig noggrant med en ras innan du väljer den. Besök gärna en kennel och bekanta dig också med vuxna hundar av rasen. Alla valpar ser ju så ljuvliga ut. En jakthund trivs inte i en storstad.

Hundhobbyn

Om du planerar gå på utställningar, delta i agility eller hålla på med någon specialsport med din hund ställer det speciella krav på hundens skötsel och ibland också ras.

Hundvalpen kommer hem

Förberedelse hemma

Redan innan hundvalpen kommer hem ska du skaffa valpmat, en sovplats för valpen och koppel. Se till att den har en lämplig mat- och vattenskål och säkra saker att bita i.

De första veckorna i sitt nya hem behöver valpen mycket tid. Det är då som valpen hittar sin plats i sitt nya hem. Lämna valpen ensam stegvis så att den vänjer sig.

Utfodring

Valpens utfodring är mycket viktig. Oftast ger säljaren råd för hur just den rasens valpar ska utfodras för att utvecklas bäst. Valpen behöver mat flera gånger om dagen då magsäcken ännu är så liten. En vuxen hund klarar sig med mat en till två gånger per dag.

Valpen ska bli rumsren

Att få valpen rumsren kräver att du jobbar med den mycket genast i början. Följ noga med valpens beteende så du märker när den behöver kissa eller bajsas. Efter maten och efter att den vaknat lönar det sig alltid att pröva gå ut med den. Gå gärna till samma ställe ute, där den tidigare kissa och bajsat så kan lukten hjälpa den att förstå. Inne ska du ha tidningar nära dörren så valpen kan göra där om du inte hinner ut med den. Gräla inte på valpen som kissat eller bajsat inne men beröm den då den lyckas med det ute! Räkna med att gå ut med valpen upp till 20 ggr per dygn de första dyggen. Olika valpar lär sig att bli rumsrena olika snabbt. Du måste ha tålamod och ge valpen tid.

Ställ gränser

Redan då valpen kommer hem ska du bestämma vad den får göra och inte göra. Låt den inte komma upp i soffan eller sängen om du inte vill ha den där då den är vuxen. Alla förbud ska vara absoluta och helst komma med detsamma. Du kan inte gräla på hunden flera timmar efter att den gjort något för-

bjudet hyss. Den kan inte kombinera ditt gräl med sin förbjudna handling.

Valpen bekantar sig med sin omgivning

Valpen ska få bekanta sig med sitt nya hem i lugn och ro. Ta inte emot gäster de första dagarna. Därefter är det viktigt att valpen får bekanta sig med andra miljöer, människor och andra hundar. Valpen kan börja med grannens hund redan innan vaccineringen är gjord då det är viktigt med den sociala träningen tidigt. Hundparken och större hundsamlingar måste ändå vänta tills vaccineringarna är i skick.

Skötsel

Hundens dagliga skötsel består av rastning, utfodring och allmän kontroll av hur den mår. Hundskötaren kontrollerar hur hunden betar sig, hur den rör sig och hurudan avföring den har.

Varje vecka gör man en grundligare kontroll av klor, öron, tänder och ögon. Pälsskötseln hör också till veckorutinerna då det gäller långhåriga hundar.

Alla avvikelser från det normala är bra att notera och skriva upp.

Hundens ID

För att man med säkerhet ska känna igen en hund har hunden tatuering eller registernummer i örat eller ett microchips under huden. Utställningshundar måste ha ID.

Försäkringar

Hunden kan försäkras mot sjukdomar, skador och död. Alla försäkringsbolag säljer hundförsäkringar. Då du sköter en annans hund ska du alltid kontrollera hundens försäkringar.

Hundens utfodring

En 2 – 3 månaders valp ska ha mat fem ggr per dygn. En vuxen hund äter en till två mål mat om dagen.

Övergången sker stegvis. Så länge valpen växer

ska den ha mat tre ggr per dygn.

En snabbt växande stor hund är mottaglig för utvecklingsstörningar i benbyggnaden om inte dieten är rätt anpassad. I synnerhet under uppväxten är utfodringen mycket viktig för att valpen ska utvecklas normalt.

Hunden är allätare. En fjärdedel av maten ska bestå av animalier d.v.s. kött, ägg eller fisk medan resten kan vara gröt, bröd, grönsaker m.m. Undvik alltför salt mat. Ge inte heller choklad åt hunden.

En bra utfodring kan baseras på färdigmat för hundar men också på hemlagad mat. Den enklaste, tryggaste och ofta även billigaste hundmaten är torrskaftning. I denna kan man, om man så vill, blanda husmat. Ju mera husmat hunden äter, desto viktigare är det, att man ser till att näringen blir fullödlig och mångsidig.

En gammal hund behöver mera högkvalitativa äggviteämnen och mindre energihalt än en ung hund.

Surmjölk är sunt även för hundens mage. Av ben får hunden ingen näring, men att gnaga på stora ben är ett bra tidsfördriv. Höns-, svin och fågelben ger lätt benstickor så undvik dem. En del glupska hundar har också problem med andra ben då den inte gnagar på benen utan direkt sväljer dem otuggade eller i alltför grova bitar. Du måste prova dig fram.

Man får inte låta hunden bli fet vare sig som valp eller vuxen. En fet hund är inte lycklig, eftersom fetman inskränker på dess rörelseförmåga, åstadkommer många slags sjukdomar och förkortar dess livslängd.

Hunden ska ständigt ha rent vatten lätt tillhands. En hund kan leva i veckor utan mat men dör efter några dagar utan vatten.

En överviktig hund

Övervikt är hundens viktigaste näringsrelaterade sjukdom. Hunden har övervikt om vikten är över 115 % av idealvikten. Risken för övervikt ökar då hunden blir äldre. Övervikt är vanligare på tikar än på hanar och vanligare på steriliserade och kastre-

rade dur. Orsaken till övervikt är oftast att hunden får mera energi i fodret än vad de förbrukar. Övervikten kan också bero på hormoner eller psykiska faktorer.

Ge inte godbitar och matrester åt hunden vid bordet utan alltid vid matkoppen. Om hunden är på diet ska du passa upp med godbitarna mellan måltiderna.

Det finns färdiga torrfoderblandningar för hundar med övervikt. Veterinärerna ger råd. Om hundens utfodring baserar sig på hemlagad mat är kokt fettfritt kött bra liksom grynost, kokt eller riven morot eller andra grönsaker eller havregrynsgröt. Då du gör maten själv måste du kolla att hunden får tillräckligt med mineraler, spårämnen och vitaminer.

Motion

Motionen är viktig för en hund med övervikt. Oftast har den fått för litet motion och därför fått övervikt. Börja försiktigt med 10-15 minuter i gången 2 – 3 ggr per dag och öka efterhand. En dåligt motionerad hund får inte plötsligt ansträngas för mycket.

Matallergier

Allmänt

Symptomen på allergi kan vara andningsproblem, hudproblem eller direkt matsmältningsproblem. Allergin kan utlösas av något som hunden andas in t.ex. pollen eller dålig inneluft. Beröring med ett nytt föremål kan också utlösa allergin. Det kan vara fråga om ett nytt halsband, en ny matkopp, liggunderlaget, leksakerna, mattorna eller något liknande. Något i maten kan också vara orsaken till att allergin bryter ut.

Matallergi

Matallergin är inte helt utforskad. Man vet att vissa ämnen såsom kött, fisk, ägg, vissa mjölkprodukter och en del tillsatsämnen kan ge allergiska reaktioner. Eftersom de flesta torrfoder innehåller

av dessa ämnen hjälper det inte att byta torrfoder. För att utreda en hunds matallergi provar man därför ge foder med så få olika ingredienser som möjligt. Man börjar med en diet dag med bara vatten. Sedan ger man ingredienser som hunden inte ätit tidigare t.ex. ris och får om hunden inte ätit det tidigare. Om hunden ätit får väljer man en annan proteinkälla t.ex. broiler. Om hunden ätit ris väljer man mosad potatis eller kokt hirs eller bovete.

Recept på hemlagad dietmat

- 100 g kokt fårkött (eller broiler)
- 200 g kokt ris (eller mosad potatis, hirs eller bovete)
- 1 tsk majsolja
- 1,5 dl dikalciumfosfat från apoteket

Då hunden är på diet får man inte ge något annat än dietmaten åt den. Fortsätt dietutfodringen i sex veckor. Då ska allergin ha försvunnit om den är matrelaterad.

Man kan köpa dietmat från butiken men de innehåller ofta ämnen som hundarna är allergiska mot. Därför är det bäst att pröva med hemlagad mat.

Om symptomen försvunnit sätter man till ett ämne i gången per vecka under en sex veckors period. Om allergitesten gjorts med hemlagad mat kan man pröva övergå till köpt allergimat. Följ hela tiden noga med om symptomen kommer tillbaka. Om man hittar den ingrediens som hunden är allergisk mot måste man undvika den för resten av hundens liv.

Om symptomen inte försvinner under den sex veckor långa testperioden beror depå någon annan faktor än mat t.ex. en infektion, parasiter eller något annat i omgivningen.

7. Hundens skolning

Skolning

Den tama hunden är fortfarande ett flockdjur fastän den bor inne hos människan och människan är flockens ledare. Hundens respekt förtjänar du genom att behandla den konsekvent redan från valptiden, inte genom hårdhänt disciplin.

Uppfostringen och skolningen ska anpassas efter hundens lynne och egenskaper. De bästa resultaten uppnår man genom vänlig och lekfull skolning, inte genom tvång.

De viktigaste du lär din hund är att komma till dig när du kallar på den. Öva detta mycket och på ett sätt som är underhållande för hunden. Läxa aldrig upp eller straffa den då den senkommet kommer till dig, inte ens när den varit ute i olovliga ärenden!

Hunden njuter av att lära sig och av att kunna saker. Ta reda på om det på orten arrangeras skolningstillfällen för hundar. Det är aldrig för sent att börja skola sin hund. Ju bättre den lyder, desto mera frihet kan man ge den.

Aktivering

Alla hundar tycker om aktiviteter. En del raser kan lära sig mera och olika raser och individer har olika resurser att lära sig. Med aktiveringen vill man få hunden att använda sin hjärna.

Hjärngymnastiken kan vara effektivare träning för hunden än en lång motionslänk.

Vid aktiveringen kan du använda allt möjligt som finns hemma. Göm en smakbit i en tom mjölbuk och låt hunden söka den. Du kan testa med att göra luktspår med en korv och se om hunden hittar korven. Att gömma sig själv och ha hunden att söka är också en rolig aktivitet. Du kan också lära hunden olika trick, det tycker den om. Varför inte lära den söka saker t.ex. kantareller? Utmaningen är säkert stor men värd försöket.

Belöning

Hunden ska uppmuntras för att den ska lära sig och för att bli motiverad. Tidigare straffade man hunden då den gjorde fel men idag satsar man inom

skolningen mera på att belöna då den gör rätt.

Det vanligaste är att belöna med smakbitar. För en del hundar räcker det med en klapp och lite krafs.

Belöningen ska ges vid rätt tidpunkt. Smakbiten ska ges just då hunden gör rätt. Tajmningen är alltså det viktigaste. För att underlätta rätt tajmning kan man använda en klicker. Klickerns funktion bygger på beteendevetenskapen om hundar. Du ska kombinera godbiten med en klicker, en liten grej, som ger ett ljud och lära hunden kombinera klickern med godbiten. Användningen av klicker kräver att hunden övas in. Det kan du läsa mera om i någon bok eller på nätet.

8. Att fungera som dogsitter

Hur du uppträder och fungerar som dogsitter – lite praktiska råd

Utrustning

Dogsittern arbetar året runt. Hunden ska rastas oberoende av väder. Välj därför kläder efter väderlek. Exempel: Regnrock och gummistövlar då det regnar, varma kläder på vintern, reflexer då det är mörkt, rock med fickor för eventuella godbitar och plastpåsar, bekväma skor, handskar inte bara mot kylan utan också för att kunna hålla i kopplet om hunden rycker.

Telefonetikett

När du får ett jobb av 4H-föreningen ska du kontakta hundägaren, kunden, genast, allra senast dagen efter att du fått kännedom jobbet. Om kunden har telefonsvarare ger du ditt namn och dina kontaktuppgifter.

Försök lyssna i telefonen hurudan kunden är. Nia om det verkar vara en äldre kund. Du märker säkert ganska snart under samtalet vilken tilltalsform som passar bäst. Avtala om en träff så snart som möjligt och kontrollera adressen och försäkra dig om hur du hittar dit redan under telefonsamtalet. Berätta lite om skötselavtalet och be kunden att färdigt kontrollera hundens försäkring och vaccinationer.

Besöket hos kunden – starten på ett gott kundförhållande

- Håll avtalad tid för kundbesöket. Kontrollera i god tid att du säkert hittar fram i rätt tid.
- Ta i hand när du hälsar första gången och säg ditt namn, både för- och efternamn. Har du ett dogsitterkort kan du visa det.
- Förbered dig på att svara på frågor om din erfarenhet och utbildning. Du kan berätta om dogsitterkursen, om tidigare hundar du skött, om en eventuell egen hund och kanske lite om dig själv.
- Överdriv inte dina kunskaper utan var ärlig.

- Fråga om praktiska saker enligt Dogsitterns minneslista om ägaren inte kommer ihåg att berätta.
- Fyll i skötselavtalet, som du har med dig i en mapp.
- Gör klart för kunden hur faktureringen sker innan du gör jobbet. Du får din lön av 4H-föreningen, som skickar en faktura till kunden. Bestäm också faktureringsperiod om arbetet blir långvarigt. Ska faktureringen ske efter varje besök eller en gång per månad? 4H:s dogsitterverksamhet ska faktureras via 4H.
- Om du tar emot jobb direkt av en kund ska du och kunden sköta arbetsavtalsfrågorna, din försäkring och skatterna. Du har ingen försäkring via 4H om kunden betalar direkt åt dig.
- Om kunden vill komma med på första rastningen ska du noggrant följa med hur kunden går med hunden och göra lika så blir det lättare för dig. Du kontrollerar hur hundägaren gör vid övergångar, vilka kommandoord hundägaren använder, hur hundägaren gör vid möte med andra hundar eller människor o.s.v.
- Fråga om länkalternativ, om hur långa rastningslänkar hunden är van vid, om eventuella hundkompisar eller – fiender.
- Undvik själv att kommendera hunden då ägaren är med eftersom de flesta hundar betar sig annorlunda då de är ensamma med dig än när de är tillsammans med sin egen matte och dig.
- Lyssna noga på vad hundägaren berättar om sin hund och fråga genast om något är oklart. Om hunden har många speciella skötselanvisningar är det bra att göra separata anteckningar om dem förutom skötselavtalet.

Under skötselavtalet

- Under den första rastningslänken med din nya skötselhund ska du lugnt bekanta dig

med hunden och hundens omgivning. Försök undvika konflikter med hunden.

- Under följande rastningar kan du småningom vänja hunden vid nya och svårare platser där den behöver mera stöd av sin ledare.
- Det lönar sig att försöka lära känna hunden bra för att få ett bra förhållande till den. Försök hitta på nya och roliga lekar med hunden, det gör att du trivs bättre med ditt dogsitteruppdrag.
- Håll alltid sköthunden kopplad. Om du skött en hund länge och du känner att den lyder dig och ägaren ger lov kan du ha den lös i en tom ingärdad rastgård för hundar. Var hellre alltför försiktig än att du tar onödiga risker.
- I synnerhet i början av ett skötsel förhållande är hundägaren mycket intresserad av vad ni gör. Skriv därför upp vilken tid ni gått ut, vad ni gjorde och vart ni gick, skriv om eventuella problem. Om hunden på något sätt skadar sig ska ni genast tala om det för ägaren. Därför är det viktigt att ha ägarens kontaktuppgifter med sig.
- Om det är dåligt väder ska hunden sköljas och torkas. Också om det är bra väder men ni går på saltat underlag ska du skölja tassarna då hunden tas in.
- Skölj hundens vattenkopp varje dag och se till att där alltid finns färskt vatten. Följ noggrant ägarens anvisningar om mattider och mängder. Snabba avvikelser kan vara ödesdigra för hunden (magomvridning).
- Ge inga godbitar vid matbordet och kom ihåg eventuella allergier.
- Skaffa gärna en egen vikarie, som du presenterar för hundens ägare om du har ett långt skötselavtal och det finns en risk att du inte kan sköta alla uppdrag själv. Det kan också vara bra om du blir sjuk.
- Meddela i tid om du får oöverstigligen hinder. Gäller det rastning så räcker en vecka men är det fråga om ett längre uppdrag

ska du meddela några veckor före för att hundägaren ska hinna få en ny skötare åt hunden. Hjälプ gärna till med att skaffa en vikarie eller ny dogsitter.

- Om du får stora akuta problem med hunden ska du GENAST ta kontakt med ägaren eller kontaktpersonen i skötselavtalet. Om du inte får kontakt med någon ska du ringa 4H-verksamhetsledaren eller din dogsitterlärare. Du måste ha någon, som du kan få kontakt med dygnet runt i händelse av akut problem. Också hundägaren kan vara svår och då måste du ha någon att ringa till.

Allmänna anvisningar kring ett dogsitteruppdrag

- Att ha en helt främmande mänska hemma hos sig (dogsitterhemmet) för att ta hand om hunden innebär att hundägaren har ett stort förtroende för dig. Hundägaren säger kanske att du ska känna dig som hemma och ta för dig. Fundera ändå noga efter och använd sunt förnuft då du är i en annans hem.
- Rör inte kundens saker, läs inga brev eller anteckningsböcker, låna inte kläder eller hygienartiklar.
- Töm inte kylskåpet även om du fått lov till det. Det verkar oartigt. Om kunden köpt mat och direkt visar att du ska äta den så är det naturligtvis OK.
- Ta inte dina kamrater till dogsitterhemmet utan att först fråga hundägaren om lov.
- **ATT ORDNA FEST I DOGSITTERHEMMET ÄR FÖRBUDET!**
- Om du röker ska du gå ut och röka! Alkohol-drycker passar inte in då du är på jobb.
- Förvara nycklarna till dogsitterhemmet väl.
- Städa och diska efter dig och bär ut soporna. Om dogsitterhemmet har en fast telefon ska du inte använda den om du inte direkt har fått lov till det. Ring inte service-samtal och långa pratsamtal till dina kompi-

.....

sar med kundens telefon. Om du lovat svara i telefonen ska du skriva upp alla samtal och ringbud du fått.

- Du har tystnadsplikt vad gäller saker kunden berättat om sig och sina problem.
- Det är inte heller bra för ditt dogsitterarbete att du berättar om hur kunderna har det hemma till dina kamrater eller till följande dogsitterkund.
- Då du avslutar ditt uppdrag ska du försäkra dig om att hunden klarar sig fram till att ägaren kommer.
- En bra princip är att både hunden och huset är i samma eller bättre skick än när du kom.
- Håll kontakt med andra dogsitters så att du kan diskutera hundar och hundproblem eftersom själva dogsitteruppdraget är ganska ensamt. Så trivs du bättre.
- Läs gärna hundtidningar och – böcker, gå på hundutställningar och olika hundtävlingar, på kurser och föreläsningar. Alltid lär man sig nytt och då blir uppdragen mera spännande.

Dogsitterns minneslista

Vad ska du fråga om inte hundägaren förstår att berätta

- Hundens saker
- kopplet
- handduken
- matkoppen och maten
- förstahjälpväskan eller -skåpet
- rengöringsmedlet för sår
- borsten och kammen för pälsen

Övrigt

- telefon
- penna och papper

Hundens lynne

- rädsla och hur hunden reagerar på rädsla

- förhållande till andra hundar och människor
- stark jakt- eller sexualdrift
- stark vaktlust eller vallinstinkt

Om skötseln

- mat- och rastningstider
- mat före eller efter länken
- blötläggning av torrfoder, fodertillskott
- pälskötsel, borstning och hundens reaktion på åtgärden
- hundägarens mål för rastningen (länkar i skogen, lek med andra hundar, aktivering, skolning, cykling, valpfostran)
- var får hunden vara inomhus, förbjudna platser
- kommandoord
- väntad löptid eller skendräktighet
- medicinering och sjukdomar

Ansvarsfrågor

Inom 4H:s dogsitterverksamhet finns tre parter: 4H-föreningen, 4H-dogsittern och kunden – hundägaren. Alla har sina rättigheter och skyldigheter

4H-föreningen

- ordnar 4H-dogsitterkurser och annan utbildning
- förmedlar dogsitteruppdrag åt 4H-dogsitterarna
- gör skötselavtalet med kunden: dogsittern fyller i avtalet i samarbete med kunden men 4H-föreningen är den egentliga avtalsparten
- fungerar som arbetsgivare för 4H-dogsittern (arbetsavtal, försäkring, lönebetalning)
- hjälper och stöder 4H-dogsittern i problem-situationer

4H-dogsittern

- avlägger 4H-dogsitterkursen och deltar i annan utbildning
- betalar medlemsavgiften till den lokala 4H-föreningen (försäkring under 4H-arrangemang)

- fyller i skötselavtalet tillsammans med kunden
- följer kundens råd och goda seder och bruk
- respekterar kundens ägodelar
- ger sitt skattekort till 4H-föreningen för löneutbetalningen
- gör upp och presenterar timlistorna för kunden för godkännande och skickar dem till 4H-föreningen
- utreder eventuella problem

Kunden

- gör upp skötselavtal i samarbete med dogsittern
- godkänner timlistan och undertecknar den
- ger nödvändiga och riktiga uppgifter om sköthunden och skötseluppdraget
- betalar för arbetet till 4H-föreningen
- utreder eventuella problem

Dogsittern såsom arbetstagare

Som 4H-dogsitter är du en av 4H-föreningens arbetstagare, vars tjänster säljs åt en utomstående kund. Som arbetstagare omfattas du av 4H-föreningens försäkringar. Du ansvarar mot 4H-föreningen och kunden för att arbetet blir utfört.

4H-föreningen sköter alla arbetsgivaruppgifter och betalar socialskyddsavgift, olycksfallsförsäkringsavgift, arbetslöshetsförsäkringsavgift och pensionsavgift. En del av avgifterna ska arbetstagaren enligt lag delta i och den delen avdrar 4H-föreningen från din lön. Arbetsgivaren gör också en förskottsinnehållning av skatt enligt ditt skattekort.

Försäkringar

Arbetsgivaren, alltså 4H-föreningen, tecknar enligt lagen en olycksfallsförsäkring för alla sina anställda. Försäkringen ersätter kostnader förorsakade av olycksfall som du som dogsitter råkar ut för i ditt arbete.

Finlands svenska 4H har en gruppolycksfallsförsäkring, som täcker kostnaderna för olycksfall

under dogsitterkurser och andra ledda medlemsarrangemang. Försäkringen täcker också resan till och från arrangemanget.

Finlands svenska 4H har också en ansvarsförsäkring för alla anställda inom 4H, som täcker skador som förorsakats en utomstående och som 4H-föreningen kan ställas till ansvar för.

Sköthunden ska ha en egen försäkring. 4H:s försäkringar täcker inte skador på hunden.

Små skador under självriskandelen täcks inte av 4H.

Om dogsittern utför arbetet slarvigt, t.ex. låter sköthunden gå lös är dogsittern själv ansvarig för skadorna och måste ersätta dem eller i alla fall självriskdelen om försäkringen täcker resten.

Om skador uppstår om kopplet brister är dogsittern naturligtvis inte ersättningskyldig.

Eftersom hundarna är värdefulla både penningmässigt och känslomässigt är det viktigt att kontrollera försäkringsskyddet och inte ta onödiga risker med hunden.

Alla skador är enskilda fall som bedöms efter att skadan skett. Slutligt säkert svar på vad en försäkring täcker får man först då man lämnat in skadeanmälan och får försäkringsgivarens svar.

Lönen och lönebetalningen

För utfört arbete har dogsittern en skild timlista för varje kund. (bilaga) Där godkänner kunden med sin namnteckning de timmar dogsittern arbetat. Timlistan lämnas in till 4H-föreningen på avtalad dag. 4H-föreningen skickar räkning till kunden och betalar på avtalad dag lön enligt timlistorna på dogsitterns konto.

För att du ska få lön ska du komma ihåg att lämna in timlistorna i tid. Om timlistorna blir sena kan du inte få lön på avtalad dag.

Från lönen avdrar 4H-föreningen förskottsinnehållning för skatten i enlighet med ditt skattekort, som du lämnat in till 4H-föreningen. Dessutom avdrar 4H-föreningen beroende på din ålder arbetstagarens del av arbetslöshets- och pensionsförsäkringsavgifterna.

Arbetsgivarens, 4H-föreningens skyldigheter

4H-föreningen fakturerar mera per timme än vad du får i lön. 4H-föreningen sköter många lagstadgade uppgifter för att du ska kunna jobba som dogsitter. Arbetsgivaren betalar socialskyddsavgift, olycksfallsförsäkringspremie och beroende på din ålder arbetslöshets- och pensionsförsäkringsavgift. De här kostnaderna kallar man lönebikostnader och de utgör fullt upp över 20 % av lönen. Skötseln av de här betalningarna, av själva förmedlingen av jobb och av löneutbetalningar, bokföringar och faktureringar tar tid. Största delen av det 4H-föreningen blir med själv av skötselavgifterna går till de lagstadgade avgifterna men en del går också till att betala 4H-föreningens extra jobb och kostnader för dogsitterverksamheten. Dessutom måste 4H-föreningen i de flesta fall (beroende på 4H-föreningens omsättning) sätta till 23 % moms.

Bara om betalningarna går via 4H-föreningen gäller 4H:s försäkringar. Du kan inte heller räkna med hjälp från 4H vid problemsituationer om du betalt direkt av kunderna. Skatterna och socialskyddsavgifterna hjälper till att finansiera samhällets service och dem har vi alla gemensamt ansvar för. Är du skolelev och har små inkomster behöver du inte betala skatt på inkomsten. Det syns i ditt skattekort.

Marknadsföring

Den bästa och billigaste marknadsföringen är ett bra rykte, som sprids av sig själv. En nöjd kund kommer igen, en missnöjd kund sprider negativ reklam. För att komma igång och för att hålla verksamheten igång behövs ändå alltid reklam. Oftast finns det efter en dogsitterkurs flera dogsitter i 4H-föreningen. Det lönar sig att fundera på och planera marknadsföringen gemensamt så alla är beredda på att ta jobb om marknadsföringen går bra. Det är gratis att sätta upp lappar i butikerna, att dela ut reklam i postlådorna, ofta också

att föra reklam till veterinärstationer och att göra reklam på nätet om ni redan har en sida där eller via e-post, facebook o.s.v. Dela inte ut reklam om postlådan har texten "Ingen reklam, tack!". En tidningsannons får ni betala för. Ni kan gemensamt ordna ett hundarrangemang och där marknadsföra er. Ni kan be att få besöka olika organisationers möte och berätta om er verksamhet. Själv kan du också dela ut lappar i postlådor i trakten där du bor. Kom ihåg att ändå sköta betalningarna via 4H så försäkringarna är i skick.

9. Hundens hälsa

En välskött hund i bra kondition är till stor glädje för sin ägare.

Förebyggande hälsovård

Den förebyggande hälsovården ökar hundens livslängd och livskvalitet. En frisk hund för inte över smittor till människan eller andra hundar. En frisk hund är aktiv och lättare skött än en sjuk. Förebyggande hälsovård är betydligt billigare än behandlingen av sjukdomar. Det är lättare arbete att förebygga än att behandla sjukdomar.

Vaccinationer

Hundägaren ansvarar för att hunden är vaccinerad, märkt och försäkrad.

Med vaccinering försöker man undvika allvarliga, smittosamma sjukdomar, som är spridda över hela världen. Till hunden grundvaccinering hör vaccinering mot valpsjuka, smittosam leverinflammation, parvovirusinfektion och rabies. En utställningshund måste ha vaccinering mot valpsjuka och rabies.

Veterinären ger vaccinationer och ger också uppgifter om när de ska ske. Valpens första vaccinering sker i allmänhet vid 12 – 16 veckor.

Parasiter

Inälvsparasiter ska bekämpas regelbundet på både valpar och vuxna hundar. Apoteken säljer medicin. Hundens vanligaste inälvsparasiter är spolmask, bandmask, hakmask och piskmask. Yttre parasiter bekämpas då man upptäcker dem. Kvalster, fästingar, fågel- och pälslöss samt loppor är exempel på yttre parasiter, som man kan hitta i hundens päls.

Riktig utfodring

En grundförutsättning för att hunden ska må bra är att den utfodras rätt. Man måste veta hur mycket och vad hunden äter. Näringsbehovet är mycket olika under olika livsskeden och olika för olika raser. Med rätt utfodring kan man förebygga utvecklingsskador, övervikt och undervikt. Med

rätt utfodring kan sjukdomar såsom ämnesomsättningssjukdomar, njursjukdomar, urinvägsinfektioner och hjärtsjukdomar i viss mån förebyggas och skötas. Be om utfodringsråd av kenneln du köpt hunden av eller av veterinären.

Motion

En frisk hund behöver regelbunden motion. Motionen förebygger övervikt, hjärtsjukdomar och stress. Musklerna behöver motion för att hållas i skick. En sjuk hund ska motioneras enligt veterinärens anvisningar.

Hälsokontroll

Regelbundna kontroller är en del av hundens hälsovård. Kontrollera tändernas skick, kontrollera att vaccinationerna är i skick, kontrollera öron, klor o.s.v.

Vaccination och bekämpning av inälvsparasiter

Allmänt om hundens vaccinationer

Hunden vaccineras mot smittosamma virusjukdomar. Virussjukdomar kan inte botas med medicin och ska därför hindras att spridas genom att man vaccinerar hundarna.

Valparna vaccineras vid ca 12 veckors ålder. Yngre valpar har ännu tikens immunförsvar, förutsatt att tiken är vaccinerad. Hunden ska vara frisk för att kunna vaccineras eftersom en vaccinering betyder att man sprutar in en smitta och hunden ska bygga upp ett immunförsvar. Om hunden är sjuk klarar den inte av det.

Oftast klarar hunden vaccineringen utan symptom men vissa hundar kan efter vissa vaccineringar få symptom, som varar olika lång tid. De kan vara fråga om att hunden verkar trött och ledsen några dagar. Hunden kan få svullna ögon någon timme efter vaccineringen. Många hundar får en liten svullnad på vaccinationsstället, men den försvinner på några dagar. Om hunden får allvarliga allmänna symptom, ska man kontakta veterinären, som vaccinerat.

Hundens vaccineringsrekommendationer

Vaccination	Hundens ålder	3 mån	4 mån	1 år	Förstärkning
Valpsjuka		x	x	x	Med två års intervall
Adenovirus		x	x	x	Med två års intervall
Parvovirus		x	x	x	Årligen vid behov
Rabies		-	x	x	Med två års intervall*

*För hundar som förs utomlands och grytjakthundar med ett års intervall.

Efter den första vaccineringen mot en sjukdom tar det 2-3 veckor innan hunden alstrat motgift mot sjukdomen. Vid förstärkningsvaccinationen mot samma sjukdom alstrar hunden motgift på några dagar.

Valpen får umgås fritt med andra hundar först efter förstärkningsvaccinationen.

Parasitbekämpning ska inte göras samtidigt som vaccinationerna utan antingen senast en vecka innan eller tidigast en vecka efter.

Bekämpning av hundens inälvparasiter

Tecken på att hunden har inälvparasiter kan vara att pälsen mist sin glans, att hundens allmänna kondition blivit dålig, hunden har diarré eller hostar.

Hunden kan ha flera olika inälvparasiter. Den vanligaste är spolmasken. Man kan se spolmaskar i avföringen. Äggen ser man bara med mikroskop. Hunden kan verka frisk men ändå ha spolmask. Speciellt valpar och unghundar är mottagliga. Valparna kan få smittan av tiken och senare via ägg, som finns i andra hundars avföring och sprids ut i naturen.

Bandmask kan hunden få via rå fisk och av gnagare.

Med importerade hundar kan man få piskmask och hakmask.

Hundvalparna sköts med avmaskning t.ex. vid 3,5 och 11 veckors ålder. I fortsättningen avmaskas

hundarna efter att man sett parasiter i avföringen eller en gång per år under senhösten. Följ anvisningarna på medicinförpackningen. En del mediciner ges som engångsdos medan en del ska ges i flere efter varandra följande doser med en viss tidsintervall.

Första hjälp

Hundens första hjälputrustning

Hunden kan råka ut för små skador, som du kan reda upp själv. Också vid större skador kan det vara bra att kunna ge första hjälp innan man besöker veterinär.

Till hundens första hjälputrustning hör

- Gasväv
- Rengöringsmedel
- Hydrokortison (Kyypakkaus)
- Koltabletter
- Febertermometer
- Sax
- Fästingutdragare
- Vadd
- Spruta (för att ge flytande medicin via munnen)
- Plastpåsar

Tassförband

Tvätta såret och lägg på en steril kompress. Lägg förbandsvadd mellan tårna och under sporren för att förhindra trycksår och irritation. Täck såret med ett sterilt material som inte luddar. Håll vadden (en eller två fingrars bredd) på plats med ett gummiband. Se till att det sitter ordentligt utan sitta så hårt att det stoppar blodcirkulationen. Lägg bomull runt tassen och en bit upp på benet. Det yttersta lagret ska bestå av plåster och ska förstärkas med flera lager på ställen som utsätts för slitage, t.ex. trampdynan. Linda gasbindan fram och tillbaka, fäst med tejp, runt tassen och benet. För att förhindra att förbandet glider ner kan du eventuellt fästa det i pälsen med plåster. Fäst aldrig på bar hud eftersom det finns viss risk för infektion. Blir förbandet vått ska de bytas genast. Fäst en plaståse på då i går ut. Byt annars förband var tredje dag och håll förbandet på i 10 dagar.

Att ge hunden första hjälp – några situationer

Du kan råka ut för en situation, där hunden snabbt blir dålig och du måste göra något själv. Försök ändå alltid få hunden till veterinär så snabbt som möjligt.

Att flytta en skadad hund

En svårt skadad hund kan bita. Har du en munkorg så försök sätta på den. Sätt tjocka handskar på om du har med dig. Försök så försiktigt som möjligt få över hunden på en filt så du kan flytta den vidare. Om hundens rygg har skadats är det bättre om hunden fås över på ett fast underlag, en ulka en dörr e.d.

Blödning

Om hunden fått ett sår som blöder kraftigt så tryck med tummen och gasbinda på och försök stilla blodflödet. Linda runt gasbinda. Om hunden blivit påkörd och du tror att den fått inre blödningar ska du försöka hålla den så stilla som möjligt och få den till veterinär.

Konstgjord andning och hjärtmassage

Om hunden slutar andas eller hjärtslagen har upphört kan du försöka med konstgjord andning genom näsborrarna och hjärtmassage. Läs mera om hur du gör i en hundbok eller på nätet. Det lönar sig alltid att försöka i väntan på transport till veterinär.

Värmeslag

Hundar kan drabbas av värmeslag mycket hastigt, och efter bara några minuter kan hunden vara död. De första tecknen är snabb, tung andning. Hunden blir förvirrad, den dreglar, flämtar efter luft och svimmar sedan.

För hunden i skuggan. Håll först ljummet vatten och sen kallare vatten över den. Linda in den i våta handdukar. Ge den att dricka. Om den inte kvicknar till på några minuter så för den genast till veterinär.

Plötslig diarré eller uppkastning

Plötslig diarré och uppkastning är en av hundens vanligaste sjukdomar och oftast hittar man ingen direkt orsak till sjukdomen.

Hunden förlorar vätska med diarrén och uppkastningarna och det kan vara farligt. Därför måste man försöka få den att dricka. Hunden borde dricka 0,5 dl per kg kroppsvikt och dygn. En tio kg hund ska dricka ½ liter vatten per dygn. Om hunden inte dricker frivilligt måste man försöka tvinga den dricka t.ex. med en plastspruta eller flaska. I vattnet kan man sätta näringslösning, som man får köpa på apotek utan recept. Följ doseringsanvisningarna på förpackningen.

Matsmältningskanalen ska vila då hunden har diarré och man ger den därför ingen mat det första dygnet annat än vattnet och näringslösningen. Andra dagen kan man koka ris och ge av risvattnet. Om den inte kastar upp det kan man ge några matskedar kokt ris i gången flera gånger per dag. När det hålls i hunden ger man en blandning bestående av 3 delar kokt ris och 1 del grynost eller kokt djupfryst fisk eller kokt broiler eller nötkött. Ge 3 – 4 portioner av denna blandning per dag. Om

.....

blandningen hålls i hunden och den inte har diarré eller uppkastningar på två dagar börjar man försiktigtblanda i av hundens eget foder. Om hunden får diarré eller uppkastningar går man ett steg tillbaka till en lättare utfodring. Om sjukdomen fortsätter trots dieten måste man kontakta veterinären.

Koltabletter kan ges åt en hund med diarré. Medicinera enligt veterinärens anvisningar.

Magsäcksomvridning

De flesta hundraser men mest de stora raserna med djup bröstorg, kan få vad man kallar magomvridning. Hit hör bl.a. raserna dansk dog, irländsk setter, sankt bernhardshund, Golden retriever, schäfer, dobermann och labrador men sjukdomen kan förekomma också på små raser såsom tax och pekingeser. Det är den övre delen av magsäcken som gasfylls, utvidgas och ändrar läge så att gasen inte kan ta sig ut. Hunden blir orolig, får spända bukväggar och försöker kräkas utan resultat. Orsaken vet man inte säkert men stora matportioner, stor vattenkonsumtion, motion nära utfodringen o.s.v. kan utlösa omvridningen. Detta är ett mycket akut tillstånd! Åk genast till veterinär.

Sjukdomens orsaker

Man vet inte med säkerhet vad som orsakar sjukdomen. Man har misstänkt kommersiellt torrfoder och soja. I försök har man ändå inte kunnat framkalla sjukdomen med nämnda foder.

Man är ändå eniga om att stora portioner, som ges sällan och motion genast efter dessa stora portioner kan framkalla magsäcksomvridning. Om hunden slukar maten och är orolig vid maten kan den svälja luft och få den i magsäcken. Förskämd eller opassande mat kan ge upphov till gasbildning i magen på hunden precis som hos människan.

Symptom

En magsäcksomvridning föregås av en uppsvälld magsäck. Om magsäcken vrids runt sin axel är det fråga om en magsäcksomvridning och då är situationen allvarlig och kräver en snabb transport till veterinär.

Hunden är först orolig och försöker kräkas men utan resultat. De kan komma lite fradga ur munnen men ingen mat från magen. Andetagen blir snabbare och svårare. Hunden ser uppsvälld ut. I början syns det inte så väl, eftersom magsäcken till stor del ligger innanför revbenen. Men om man undersöker hunden, ser man att de bakersta revbenen är lite mer välvda än vanligt. Då man knackar på den uppsvällda magsäcken känns den som en trumma.

Om sjukdomen får utvecklas vidare blir hunden kraftlös och börjar få chocksymptom. Slemhinnorna blir ljusa, hjärtat börjar slå snabbt och hunden blir kraftlös. Den uppsvällda vridna magen trycker ihop de viktiga blodådrorna och hundens övriga livsviktiga organ. Om hunden inte får behandling så dör den.

Behandling

En magsäcksomvridning kräver åtgärder av en veterinär. Behandlingen består av tre faser: chockbehandling, smärtlindring och minskning av trycket i magsäcken samt ett kirurgiskt ingrepp. Den kirurgiska åtgärden går ut på att svänga magsäcken rätt, tömma den och sy fast den i bukväggen för att undvika att sjukdomen återkommer.

Hundens läge är kritiskt flera dagar efter operationen. Sjukdomen har påverkat hela hunden och den är ordentligt nedgången en tid efter operationen.

Prognos

En hund som har haft magsäcksomvridning är mera disponerad att få det på nytt trots att man försöker ändra på utfodringsrutinerna.

Tillvalsdelar

10. Hundhobbyn

Utställningar

Hundutställningarna finns bl.a. till för förädlingen av raserna. Utbildade domare bedömer hundarnas byggnad, form och lynne. På basen av utställningsresultaten väljs hundar för vidareförädling. Också sjukdomarna beaktas då djur väljs till avelsdjur.

Det ordnas stora utställningar för alla raser och mindre utställningar skilt för olika raser. För att en hund ska kunna delta i en utställning ska den vara renrasig, registrerad och ID-märkt. En sjuk hund, en löpsk hund eller en digivande hund får inte delta. En farligt arg hund får inte heller delta.

Det finns speciella regler för hur man anmäler sig och vilka intyg man ska ha med sig.

Utställningsklasserna är valpklass, juniorklass, unghundsklass, öppen klass, bruksklass, elitklass och veteranklass.

Varje hund, som deltar får en skriftlig utvärdering av domaren.

Hundarna får olika färgers band beroende på hur de blivit bedömda:

Utomordentliga representanter för sin ras

= rosa band

Mycket goda representanter för sin ras

= rött band

Goda representanter för sin ras

= blått band

Tillfredsställande representanter för sin ras

= gult band

Underkända

= grått band

Hundar som inte kunde bedömas

= brunt band

Finska Kennelklubbens årliga Vinnare-utställning hör till de största i världen

Agility

Agility är en hobby med hunden på en hinderbana. Det är fråga om en tävling med humor, rörelse och precision och en tävling där samarbetet mellan hunden och ägaren är det viktiga.

De finns olika standardiserade hinder för tävlingar

men man kan också bygga egna hinder och träna med hunden bara för att det är skoj. Exempel på hinder som ingår i agility är: Balansbom, gungbräda, däck, tunnlar, slalom, bord, hopphinder och A-hinder.

Klasserna i agility är mini, midi och maxi beroende på hundens storlek. I agilitytävlingar får också registrerade hundar av blandras delta.

Lydnadsprov

Lydnadsskolning, som på finska kallas toko efter tottelevaisuuskoulutus är viktig för varje hundägare. Lydnadsskolning passar för alla hundar. Lydnad skolas på många olika nivåer i olika hundföreningar.

Grundlydnaden består av att hunden ska komma till en när man ropar, stanna, gå kopplad utan att dra, sitta och ligga på befallning.

Om man vill gå längre än till grundlydnadsnivån kan man börja tävla med sin hund. Här behöver hundarna inte heller vara renrasiga eller registrerade.

I lydnadsprovet finns fyra klasser: nybörjare, öppen klass, vinnarklass och specialvinnarklass. I lydnadsprovet är rörelserna alltid desamma men blir svårare då klassen blir svårare. Grundrörelserna är att ligga på ställe, att komma till ledaren, att följa ledaren och att kunna hämta.

Om hunden ska delta i officiella lydnadsprov ska den vara minst 10 månader gammal, vaccinerad och registrerad.

I tävlingsringen finns förutom domaren en annan tävlingsfunktionär som berättar för hundens ledare vilken rörelse det är fråga om och som ger anvisningar.

Befallningarna, som hundens ledare ger hunden ska bestå av bara ett ord.

Hundarna får också här band som vid hundutställningarna: 1:a pris = rött band, 2:a pris = blått band och 3:e pris = gult band. Alla godkända hundar får ett svart-rött-gult band. Icke godkända hundar blir utan band.

Junior Handler

Junior Handler (JH) är en tävling där en ungdom visar upp sin hund. Handler kallas den person, som visar upp hunden i ringen på en hundutställning. Domaren fäster uppmärksamheten på kontakten mellan hunden och ledaren och på ledarens förmåga att visa upp hunden så att rasen kommer fram.

Tävlingen är öppen för 10 -17-åringar och indelad i två klasser 10-13 år och 14 – 17 år. Hunden, som visas ska vara registrerad och renrasig.

I en JH-tävling visar man hunden ungefär som på en hundutställning. Om någon hundförening nära dig ordnar övningar för att göra hundarna bekanta med utställningsförfarande kan du besöka en sådan övning med din hund.

När du anmält dig till en JH-tävling får du anvisningar av arrangören. Följ de här anvisningarna. Om något är oklart ska du ringa och fråga. JH-tävlingen är oftast i samband med en hundutställning. Har du tid lönar det sig att bekanta sig med hur just din hundras visas upp i ringen. Olika raser visas upp olika och i JH-tävlingen tävlar olika raser om varandra så du kan inte ta modell av dina medtävlare om de visar andra raser.

Ofta går en JH-tävling till så att domaren går igenom hund för hund så här: Hunden sätts att stå. Domaren vill möjligtvis se hundens bett (läpparna i sär men tänderna ihop) eller hundens tänder (hela gapet upp). När du visar bettet och tänderna ska du inte själv vara i vägen för domaren. Nu följer ofta rörelserna. Du ska gå med hunden som domaren säger, fram och tillbaka eller i en triangel. När du går fram och tillbaka visar du hunden i trav på en rak linje från domaren, vänder och tar samma väg tillbaka. Om du uppmanas gå i en triangel ska vinklarna i triangeln vara ungefär lika och också sidorna lika långa. Du visar först hunden bakifrån då du går från domaren, sedan från sidan och sist framifrån. Försök få hunden att trava hela tiden. Följ hundens rörelser. Kom ihåg att domaren ska se hunden hela tiden. Gå inte själv i vägen.

Några råd

- Håll dig lugn så är också hunden lugn
- Håll dig själv i bakgrunden. Det är hundens och ditt eget samspel, som domaren ska fästa sin uppmärksamhet vid.
- Var ivrig och glad – det är tävlingens idé, inga sura miner
- Visa din hund i enlighet med rasen. Olika raser visas olika.
- JH-tävlingen är ingen tävling om utrustning. Det är hunden som individ som visas.
- Öva och skaffa dig erfarenhet. Varje gång lär du dig nytt.
- Visa hunden respekt. Hunden ska också njuta av visningen. Lyft t.ex. inte hunden med grepp under magen.
- Lyssna på domarna och gå inte mellan domaren och hunden.
- Klä dig sakligt. Det är ingen kläduppvisning men klä dig ändå rent och snyggt. Klä dig gärna i kontrast med hundens färg, dvs. ljusa kläder med mörk hund och tvärtom så syns hunden bättre. Regnar det använder du regnrock.
- Uppför dig sakligt. Respektera domarens utslag också fast du själv tycker annorlunda. Gratulera segrarna fastän du tycker att din hund var bättre.

På finska Kennelklubbens hemsida kan du läsa mera om JH på finska och på hundsidor från Sverige om tävlingarna där. Reglerna måste du ändå ta från Finland om du tävlar här.

11. Ovanligare hundhobbyn

Jakt

Hundar har använts vid jakt redan då jakten var en näringsgren för mänskan. Jakten har utvecklats från en näringsgren till en hobby och hundarna har följt med utvecklingen.

Jakt uppfattas i dag också som en viktig samhällsverksamhet. Viltstammen ska hållas på en bestämd nivå. Jägarna med sina spårhundar behövs vid spårningar och sökoperationer, då människor eller skadade djur försvunnit.

Vid jakt använd hund främst för älg, hare och fågel. Vid älgjakt meddelar hunden med skall att den hittat en älg. Vi harjakt används ofta drivande hundar t.ex. stövare eller beagle. Vid fågeljakt används allmänt finsk spets, vår nationalhund, men också fågelhund, retriever och vattenhund används. Av fågelhundarna är strävårig vorsteh den mest använda rasen. Av retrievrarna är labradoren vanligast. Av vattenhundarna är det mest använda engelsk eller welsh springer spaniel.

De olika raserna hjälper jägarna på olika sätt. Vorstern stannar då den upptäcker fågeln och meddelar så jägarna om fågeln. Retrievern hämtar som namnet säger den skjutna fågeln åt jägaren. Spanieln driver upp fågeln åt jägaren och hämtar också skjutna fåglar.

Vi jakt av mårhund och räv används som hjälp grythundar.

I Finland uppskattar man att 130 000 av Finlands 600 000 hundar används för jakt, alltså en stor del.

Jakthundens spårningsprov

Med spårningsprovet (förkortas på finska MEJÄ Metsästyskoirien jäljestyskoe) vill man utreda och utveckla hunden förmåga att spåra skadade djur och fällda djur.

Hunden använder naturligt sitt luktsinne och ledaren ska egentligen bara öva med hunden och kontinuerligt öka svårighetsgraden.

För att öva behöver man bara lite utspätt blod, som man får från en köttdisk och en tvättsvamp. Man blöter svampen och drar den efter sig i

naturen. Man kan också fästa svampen i en käpp och trycka ner spår med en halv meters mellanrum. Man går en liten omväg då man går tillbaka till hunden så den inte bara följer ledarens spår. Man väntar en stund så att lukterna jämnar ut sig. Sen tar man hunden och låter den spåra. För säkerhets skull är det bra att ha hunden fäst i ett långt band t.ex. en hal byklina när den spårar.

Första gången är 20-30 meter tillräckligt. Om hunden är intresserad och klarar sig bra ökar man nästa gång. Uppmuntra hunden, tvinga inte den. Vill den inte så prova på nytt en annan gång.

Om man vill tävla i MEJÄ är det bra att delta i någon spårningskurs, som hundföreningarna ordnar innan man ställer upp i en tävling.

12. Tjänstehundar

Hundar används som direkt hjälp för människan på många sätt.

Polishundar

Polishundarna ska hjälpa till att säkra samhället. Till polishundarna hör hundarna som går på patrull med polisen, knarkhundarna, hundar som söker explosiva ämnen, likhundar, ID-hundar, som för samman lukt från föremål till eventuell brottsling och brandhundar. Det finns drygt 200 polishundar i Finland.

Krigshundar

Krigshundarna används under fredstid av militärpolisen som stöd då polisen utför uppdrag för vår säkerhet. Till krigshundarna hör hundar som övervakar, knarkhundar, patrullhundar och hundar, som söker vapen eller explosiva ämnen. Försvarmakten har ca 180 tjänstehundar.

Gränshundar

Gränsbevakningen har hundar för att bevaka landets gränser både till sjöss och på land. Hundarna ska kunna söka och driva. Hundarna ska kunna hitta saker, t.ex. vapen och narkotika och människor, t.ex. olaglig mänskotransport och en del hundar skolas till att kunna försvara sin ledare. Gränsbevakningen har ca 230 hundar.

Tullens narkotikahundar

Tullen har narkotikahundar för att hitta narkotika. De första knarkhundarna togs i bruk av tullen 1969 och i dag har tullen ca 50 knarkhundar.

Hundar inom fångvården

Inom fångvården finns ett tjugotal hundar, som ska hitta narkotika och fungera förebyggande mot narkotika i fångelserna.

Hundar som personliga assistenter

Ledhundarna för synskadade känner de flesta till. Det finns 215 ledhundar i Finland. Ledhundarna lever sitt första år i privata familjer fram till lämplighetstesten. På basen av lämplighetstesten väljs

hundarna ut till en fem månaders utbildning. Därefter jobbar de som ledhundar högst tills de fyller 13 år.

Förutom ledhundar utbildas hundar till hjälp för rörelsehindrade. En hjälpande hund kan t.ex. läras att öppna dörrar, lyfta upp saker, hjälpa att dra rullstolen o.s.v. Det finns ca 80 utbildade hjälpande hundar för rörelsehindrade i vårt land. Utbildningen sker på Axxell i Brusaby.

Hörselhundar finns som hjälp åt hörselskadade. Då hunden hör ett bestämt inlärt ljud signalerar den åt den hörselskadade om ljudet med t.ex. en puff i sidan och för sedan den hörselskadade till ljudkällan. Det kan vara fråga om en telefon, dörrklocka, brandalarm eller väckarklocka. Hörselhundarna utbildas av sina egna ägare med hjälp av yrkeskunniga instruktörer. Skolningen till hörselhund tar 1,5 – 4 år.

Finska kennelklubben har registrerat ett varumärke Kaverikoira, alltså ungefär kompishund. Tanken här är att hunden ska pigga upp livet på åldringshem, servicehus, sjukhus, i specialklasser o.s.v. Det är helt vanliga hundar som skolas för uppdraget och verksamheten bygger helt på frivillighet. Det finns 500 sådana kompishundar på 50 olika orter i vårt land. Terapihundar kallas de också.

13. Hundproblem och problemhundar

Om hundägaren inte rör över sin hund har man ett hundproblem. Hundägaren har kanske inte förstått hur viktigt det är att skola hunden då den är ung. Det är svårt att lära en gammal hund sitta, brukar man ju säga.

Ett av de vanligaste problemen är att hunden inte accepterar att bli lämnad ensam. Den skäller, gnäller, söndrar saker och inredning, uträttar sina behov inne o.s.v.

Ett annat lika vanligt problem är att hunden inte kan gå i koppel utan att dra och att hunden inte bryr sig om ägarens kommandon.

Ett stort problem är också de hundar som inte kommer överens med andra hundar och därför är aggressiva.

En dogsitter måste känna till om sköthunden har några problem och om hur ägaren handskas med dem. Dogsittern ska inte skola hunden utan bara sköta den.

Det finns utbildade problemhundsskolare och hundterapeuter om problemen blivit riktigt stora men oftast räcker det med att hundägaren på allvar tar tag i problemet och sätter tid och energi på att få problemet bortarbetat.

Det är bra att känna till att det finns problemhundar och att dogsittern inte behöver ta emot jobb med problemhundar.

Om hunden är aggressiv mot människor är inte dogsittern rätt person att sköta hunden!

14. Djurskydd

Djurskyddslagen reglerar djurskyddet. Det är ytterst viktigt att dogsittern känner till djurskyddet. Det är viktigt att veta vad man ska göra och till vem man ska vända sig i frågor kring djurskydd. Det kan gälla djurplågeri, misskötsel av en hund, lösgående hundar och deras omhändertagande eller att den egna hunden försvunnit.

Alla kommuner har djurskyddsövervakningsansvar. Där får man råd i frågor gällande djurskydd. Finlands djurskyddsförening har också djurskyddsövervakare. Polisen kan också utföra djurskyddsuppdrag.

Det lönar sig att först kontakta kommunens djurskyddsövervakning och få aktuella kontaktuppgifter därifrån.

De vanligaste anmälningarna gällande djurskydd är alltför korta och lagstridiga löpliner (då hunden hålls bunden ute), alltför små hundkojor och rastgårdar och vanskötsel av hunden.

Hundens plats

Hunden har rätt till en säker plats, där risken att den skadar sig är förebyggd. Den ska inte kunna bita i elledningar, den ska inte kunna rymma o.s.v.

Platsen ska vara ren så hunden hålls frisk. Platsen får inte vara för het, för kall eller för fuktig. Hunden ska ha tillräckligt med utrymme för att röra sig. Hunden borde så långt det är praktiskt möjligt ha möjlighet att förverkliga sitt naturliga beteende.

Hunden i koppel

Kopplet får inte skada hunden. Kopplet ska anpassas till hunden och ge hunden tillräcklig frihet. Halsbandet ska vara tillräckligt brett. Metallhalsband eller stryphalsband får inte användas om hunden hålls kopplad i t.ex. en löplina. Då hunden hålls kopplad i en löplina ska den kunna löpa längs linan i minst 10 meter och åt sidan från linan 2 meter åt båda hållen. Om hunden hålls kopplad vid något annat än en löplina måste man på motsvarande sätt kunna garantera en rörelseyta på 40 m². På området får inte finnas stolpar, träd och stenar som gör att kopplet trasslar. Använd helst inte en kätting som har ljud när hunden rör sig. Hunden får bara hållas kopplad i omedelbar närhet till ett bostadshus och den måste ha tillgång till en viloplats och naturligtvis alltid till vatten.

Minimimått på rasthage för hund: Tabellen uppger arealen i m²

Hundarnas antal	Hundarnas vikt, kg					
	Upp till 5	10	20	30	40	50 och över
1	5	6	8	10	15	16
2	5	8	10	14	18	20
3	6	10	13	17	22	24
4	8	12	15	20	26	28
5	8	14	18	24	30	32
6	10	16	20	26	34	36

Om rastgården byggs för ännu flera hundar måste måttet naturligtvis ökas.

Hundens bur

Hundarnas antal	Hundarnas vikt, kg					
1	2,0	2,0	2,5	3,5	4,5	5,5
2	2,0	2,5	3,5	4,5	6,0	7,5
3	2,0	3,5	4,5	6,0	7,5	10,0
4	2,5	4,0	5,5			
5	3,0	5,0	6,5			
6	4,0	5,5				
7	4,5	6,0				

Golvet i buren ska vara fast riktigt golv och höjden ska vara minst två gånger kroppens längd räknad från bröstbenet till svansroten.

Hittedjur

Kommunerna är skyldiga att ta hand om hittedjur. Många kommuner sköter det som köptjänst av något djurhus. Kontakta kommunen eller polisen och fråga vart man får föra hittedjur.

Om ett barn hittar en lös hund ska barnet kontakta en vuxen och får inte själv försöka ta fast hunden. Den upphittade hunden kan föras direkt till den plats som tar emot hittedjur, som kommunen anvisar eller så kan man be dem hämta hunden. Om hunden har en telefonnummer på halsbandet ska man naturligtvis först ringa till ägaren. Om man hittar en skadad hund ska man ringa polisen eller en djurläkare. Polisen eller djurläkaren tar sedan beslut om vad man ska göra med hunden. Om den skadade hunden har halsband med telefonnummer eller om man vet vems hund är ska man i första hand ringa till hundägaren.

15. Hundförädling och uppfödning, valpskötsel

Att föda upp hundar

Det kräver mycket arbete och tid att föda upp hundvalpar. Det är en felaktig uppgift att tiken mår bäst om den får valpar.

Har man tid och intresse och vill delta i förädlingen av sin ras så kan man ta valpar av sin hund. Det gäller då att noggrant fundera hur man väljer vilka hundar som tillsammans ska få valpar. Det gör man för att få friska valpar med bra lynne. Alla valpar som föds ska registreras.

Det finns också ett utbud av valpar av blandras. Det är ett litet lotteri att skaffa en blandrashund. Den kan vara helt bra men man vet inte hur den utvecklas varken med tanke på hälsan eller lynnet. Villfarelsen om att blandrashundar är friskare bygger på att blandrashundar inte undersöks på samma sätt som rasrena hundar och man därför inte upptäcker fel på samma sätt.

Finska Kennelklubben registrerar varje år över 35 000 valpar. Kennelklubben strävar till att alla registrerade valpar fyller vissa kvalitetskrav. Det lönar sig att bekanta sig med kvalitetskraven innan man beslutar om att ta valpar av en hund.

För att minska förekomsten av nedärvda sjukdomar sätter man gränsvärden för olika problem. När inte hunden över dessa värden kan den inte få valpar, som kan registreras av Kennelklubben. Kontrollera t.ex. med den egna rasens rasförening om rasens gränsvärden i PEVISA (förkortning av perinnöllisten vikojen ja sairauksien vastustamishjelma = Finska Kennelklubbens program för bekämpning av genetiskt betingade defekter och sjukdomar).

Det allmänna målet med förädlingen av hundar

- Hälsa
- Fysisk
- Psykisk
- Bruksegenskaper
- Allmän samhällsduglighet
- Det rasrelaterade bruksändamålet
- Yttre egenskaper

- Sund kroppsbyggnad
- Rätt typ för sin ras

PESIVA-programmet

PESIVA-regler görs upp för varje ras i samarbete mellan rasföreningen och Finska Kennelklubben. Rasföreningen gör ett förslag, som Finska Kennelklubben godkänner.

Hur fungerar kontrollprogrammet PESIVA i praktiken

Kontrollprogrammet fungerar så att ID-märkta hundar undersöks och resultaten registreras. Resultaten är offentliga och får användas av Kennelklubben och rasföreningen.

Valmöjligheter

Frivillig kontroll

Kennelklubben lagrar resultaten av officiellt kontrollerade hundar

- Krav på föräldrarna för registrering av valparna
- Obligatorisk undersökning av föräldrarna
- Förädlingsförbud på grund av sjukdomsrisik då någon av föräldern har någon ärftlig sjukdom
- Förädlingsförbud för att ett visst antal av den tidigare avkomman haft en ärftlig sjukdom
- Förädlingsförbud om någon av föräldrarna producerat flere valpar än vad som finns beslutat i PESIVA-programmet

Tidpunkten för undersökningen

Kennelklubben kan skilt för varje ras och varje sjukdom besluta om hur gammal hunden ska vara när den officiella undersökningen tidigast kan ske.

Kennelklubben kan besluta om hur gammalt ett undersökningsresultat högst kan vara för att avkomman ska kunna registreras.

Om den obligatoriska undersökningen av föräldern påverkar eller inte påverkar registreringen

.....

av avkomman finns särskilda regler angående tidpunkten för undersökningen.

Övervakningen av kontrollprogrammet

Kennelklubben övervakar i samarbete med rasförningarna kontrollprogrammet. Ett kontrollprogram för en ras gäller i allmänhet i fem år, varefter det granskas och förnyas för en lika lång period.

Undantag och specialfall

Kennelklubben kan på ansökan av en rasförning i enskilda fall avvika från kontrollprogrammet och

ge undantagslov. I specialfall kan Kennelklubben ge speciallov till att avvika från kontrollprogrammets anvisningar, t.ex. om föräldrahunden dör.

Uppfödaravtal

Uppfödaravtal är ett avtal som görs mellan Kennelklubben och uppfödaren. Där förbinder sig uppfödaren att följa Kennelklubbens anvisningar gällande uppfödning. Kennelklubben kan utfärda straff åt en uppfödare som har ingått ett avtal men bryter mot reglerna.

Uppfödarförbindelse

Källa: Suomen Kennelliitto –Finska Kennelklubben ry.

Godkänd av Suomen Kennelliitto - Finska Kennelklubben rf:s fullmäktige 30.5.2010 och preciserad av Suomen Kennelliitto - Finska Kennelklubben rf:s fullmäktige 20.11.2010. Träder i kraft 1.1.2011.

Den finskspråkiga Uppfödarförbindelsen "Kasvattajasitoumus" är Kennelklubbens officiella direktiv och är den som i oklara fall följs. Den svenskspråkiga Uppfödarförbindelsen är en översättning.

Undertecknad förbinder sig att i sin hundhållning och uppfödning av hundar efterfölja följande principer, som fastslagits av Finska Kennelklubben och som även är en förutsättning för erhållande av kennelnamn.

1. Jag godkänner Kennelklubbens syfte, som är följande:

Finska Kennelklubbens syfte är att främja avel och bruk av renrasiga registrerade hundar samt att främja uppfödning av friska, godlynta, till sina bruksanlag, till sin uppbyggnad och till sin exteriör rasenliga hundar. Kennelklubben främjar även hundars välmående samt förutsättningarna för hundhållning.

Jag är medveten om att Kennelklubbens stadgar, bestämmelser (speciellt registreringsbestämmelser) och regler gäller mig.

2. Jag känner till djurskyddslagens och ordningslagens samt andra lagars, förordningars och bestämmelsers innehåll som berör hundar. Jag ser till att mina hundar får tillräckligt med näring och omsorg. Jag håller mina hundar i ändamålsenliga utrymmen och ser till att de får tillräckligt med motion. Jag ser till att min hundhållning inte orsakar oskälig skada för omgivningen.

3. Jag föder upp registreringsdugliga hundar. Jag strävar efter att föda upp friska och godlynta hundar, som lämpar sig för brukssyftet och som uppfyller rasstandarderna.

4. Jag sätter mig in i de raser jag föder upp, så att jag känner väl till deras gällande rasstandarder och brukssyften. De hundar jag använder till avel är i lämplig ålder, är friska och i god kondition, samt är för sitt lynne, sin exteriör och sina andra egen-

.....

skaper lämpade för sitt brukssyfte och uppfyller rasstandarden.

5. Jag döljer inte mina hundars fel och sjukdomar. Jag ger öppet information om mina hundars egenskaper. Jag överlåter till Kennelklubben hälsundersökningsresultaten av mina egna hundar samt om möjligt av de hundar jag fött upp, och godkänner att de publiceras.

6. Jag registrerar och identifikationsmärker mina valpkullar enligt Kennelklubbens gällande registreringsbestämmelser.

7. Enligt god handelssed och gällande registreringsbestämmelser överlåter jag valparna friska, i god kondition och identifikationsmärkta.

8. Vid försäljning av hund uppgör jag ett skriftligt avtal och använder mig av Kennelklubbens köpeavtalsblankett eller annat skriftligt avtal med lika innehåll. I köpesumman ingår registreringsbeviset samt skriftliga skötselansvisningar. Om Kennelklubben avlägsnar en hund jag sålt ur registret, returnerar jag köpesumman.

9. Då jag säljer hunden råder jag den nya ägaren att göra ägaranmälan till Kennelklubben.

10. Då jag överlåter en hund till fodervärd så att avelsrätten kvarstår hos mig, uppgör jag ett skriftligt avtal på Kennelklubbens fodervärdsavtalsblankett eller annat skriftligt avtal med lika innehåll.

11. Ifall jag förmedlar hundar uppfödda/ägda av andra, följer jag bestämmelserna i denna förbindelse och ser till att hundarna är registrerade och identifikationsmärkta.

12. Jag godkänner att av Kennelklubben befullmäktigade personer får handleda och ge råd i min hundhållning och mina hundars skötsel, utföra kennelrådgivningsbesök och ta nödvändiga prov på hundarna för härstamningsutredningar.

13. Förbindelsen är i kraft oberoende av Kennelklubbens medlemskap, ifall jag inte säger upp det skriftligt.

Uppfödarens namn

Adress

Tel.

Jag är medlem i Kennelklubben

Jag vill bli medlem i Kennelklubben

Ort och tid

Kennelnamn

Postnummer och -anstalt

E-mail adress

Kennelklubbens medlemsnummer

Födelsedag

Underskrift

Förutsättningar för registrering av valpkull (Källa Finska Kennelklubben)

Hela valpkullen skall registreras samtidigt. Valpkullsansmälan skall vara lämpligt ifylld och under-tecknad. Valparna skall registreras snarast möjligt, dock senast inom sex (6) månader från deras föd-sel. Från detta kan avvikas endast med tillstånd beviljat av Kennelklubben. Även dödfödda eller innan registrering döda valpar anmäls. En bristfälligt ifylld valpkullsansmälan returneras till uppföda-ren.

Valpkullar som fötts i Finland registreras i Finska Kennelklubben. En valpkull som fötts utomlands men som ägs av en finsk medborgare som vis-tas utomlands, kan registreras med tillstånd av Kennelklubbens styrelse.

Föräldrarna till valpkullen som registreras skall vara av samma ras.

Modern till valpkullen skall registreras i Kennelklubben senast i samband med valpkullens registrering.

Tikens och hanens alla ägare skall vara angivna i Kennelklubbens ägarregister, med undantag för utländska avelshanars ägare.

Föräldrarna till valpkullen skall uppfylla de krav som finns för rasen i Programmet för bekämpning av genetiskt betingade defekter och sjukdomar (PEVISA).

Både föräldrarna till valpkullen och valparna skall vara ID-märkta på ett sätt som godkänns av Kennelklubben.

Ifall valpkullen inseminerats med fru-sen sperma, gäller för fadern de villkor i Registreringsbestämmelserna samt de rasspecifi-ka specialvillkor som varit i kraft då sperman blivit fryst.

I valpkullsansmälan eller som dess bilaga skall det finnas ett parningsbevis som skrivits under av hanens ägare eller ägaren till avelsrätten. Vid inseminering med fryst sperma skall parningsbe-viset undertecknas av spermans ägare. Hanens

ägare försäkrar med sin underskrift att den ifråga-varande hanen parats med den i valpkullsansmälan nämnda tiken och att hanen uppfyller de villkor som krävs för registrering av valpkullen. Hanen skall vara prisbelönad på utställning eller alterna-tivt skall valpkullsansmälan kompletteras med ett veterinärintyg som bevisar att hanen har normala testiklar.

En tik tillåts fem (5) valpkullar, så att förlossning-arnas mellanrum skall vara minst tio (10) månader. En tik under 8 år tillåts en (1) tätare valpning utan dispens, men då skall mellanrummet till nästa förlossning vara minst ett (1) år. Dessutom skall de rasspecifika PEVISA-bestämmelserna gällande av-komlingsbegränsningar beaktas.

Parning av en tik som fyllt åtta (8) år kräver alltid ett veterinärintyg, enligt vilket tiken är frisk och i bra kondition och att tikens hälsa inte skadas av valpning. Veterinärintyget skall ges före parning-en och det får inte vara äldre än sex (6) mån vid parningstidpunkten. Veterinärintyget skall bifogas med valpkullsansmälan.

För registrering av valpkullen uppbärs en av-gift enligt avgiftsklassificeringen som godkänts av Kennelklubbens fullmäktige.

Avelsbruk av utländsk hane

Vid parning med en utländsk hane eller insemine-ring med sperma från en utländsk hane, skall en kopia av hanens officiella stamtavla och/eller re-gistreringsbevis bifogas till valpkullsansmälan som skickas till Kennelklubben.

För att en utländsk hund skall få användas i avel gäller samma rasspecifika specialbestämmelser (PEVISA-programmet) för finsk eller finsk ägd hund.

Ifall den utländska hunden har utländska hälso-undersökningar lönar det sig före betäckning eller inseminering att försäkra sig om att de godkänns av Kennelklubben.

Valpkullens uppfödare ansvarar för anskaffandet av kompletterande utredningar gällande den ut-ländska hanen.

Uppfödare

Som uppfödare antecknas den person(er), som äger tiken vid parningstidpunkten eller som bevisar sig äga rätten till tikens avelsbruk med ett kontrakt på tillfällig överlåtelse av avelsrätt som undertecknats av tikens ägare. Överlåtelsen av avelsrätten skall vara gjord före parningen och den skall bifogas till valpkullsansmälan. En person som är i registreringsförbud kan inte överlåta avelsrätten till en annan person.

Den person eller de personer som antecknas som valpkullens uppfödare skall underteckna valpkullsansmälan.

Som valpkullens uppfödare kan antecknas högst två (2) personer, som skall båda vara minst 15 år.

Efter att valpkullen registrerats, kan uppfödare(n) inte ändras, läggas till eller tas bort.

En valpkull kan registreras endast på ett (1) kennelnamn.

Anteckningar som görs i registreringsbeviset i samband med registreringen

Registreringsbeviset skrivs på finska, svenska eller på engelska.

I registreringsbeviset antecknas åtminstone hundens ras, kön, namn, kennelnamn, registernummer, uppfödare, födelsedatum, hundens stamtavla i tre generationer och uppgift om ett eventuellt fastställande av härstamning som gjorts på ett av Kennelklubben godkänt sätt samt hundens ID-nummer. Därtill kan det antecknas färg, hårlag, möjlig storlek eller storleksvariant samt uppgift om medfödd stubbsvans eller svansens längd. I de rasset specifika specialvillkoren nämns, ifall någon av de i föregående mening angivna uppgifterna är obligatoriska i rasen.

I en ras som traditionellt kuperats, skall det bifogas till valpkullsansmälan ett veterinärintyg om medfödd stubbsvans. Veterinärens undersökning skall i sådana fall utföras inom tio (10) dagar från valpens födsel. Uppgift om medfödd stubbsvans kan antecknas även på basen av ett DNA-test som godkänts för rasen.

Om det finns fler varianter i rasen, följs de rasset specifika specialvillkoren gällande de olika valparnas registrering. Annars registreras varje valp enligt uppfödarens anmälan eller om varianten inte meddelats, enligt modern.

Uppfödaren kan registrera en hund i EJ-registret (ej för avel-register), ifall hunden enligt uppfödaren har ett sådant fel eller en sådan egenskap att den inte skall användas i avel. Till valpkullsansmälan skall uppfödaren bifoga sina argument för hundens registrering i EJ-registret.

Hundens namn

Hundens namn får förutom kennelnamnet bestå av 20 tecken inklusive mellanslag och bindestreck. I namnen godkänns bokstavstecknen för båda officiella språken i Finland, apostrof (') och bindestreck (-) samt bokstavstecknen ü, è, à och é.

Om uppfödaren inte har ett kennelnamn, får hon ge valpkullens valpar namn som består av endast ett ord, som inte får innehålla samma prefix eller suffix.

Uppfödaren får inte namnge sina valpar av samma ras med samma namn, om det inte är minst 10 år mellan deras födsel.

Kennelklubben har rätt att låta bli att godkänna namn som den anser vara opassande.

Överlåtelse av valpar och registreringsbevis

Använd alltid Finska Kennelklubbens officiella köp- och placeringsblanketter när du överlåter valpar.

Valparna får överlåtas tidigast vid sju (7) veckors ålder. Valpkullens registreringsbevis levereras till uppfödaren som skall överlåta dem till valpuppköparna utan extra kostnad senast två (2) månader efter att ägarätten överlåtits.

Uppfödning av valpar då tiken inte kan dia

Om kullen är för stor, tiken dör, tiken överger sina valpar eller får juverinflammation kan man vara

.....

tvungen till att ge ersättningsmat åt valparna. Bäst är det om man hittar en reservmoder till valparna men det är inte alltid så lätt.

Mjölkersättning åt valpar

8 dl helmjölk
2 dl grädde (12 %)
1 äggula
6 g benmjöl + vitaminer

Allt vispas ihop och strax före matningen tillsätts 4 g citronsyra eller ett par droppar citronsaft för att blandningen ska löpna (tjockna).

Ett alternativ är att köpa Lactol från en väl utrustad djurbutik.

För själva matningen använder man en nappflaska, en pipett eller en injektionsspruta. Maten ska vara handljum. Alla redskap ska vara rena.

Mata först 8 – 12 gånger per dygn och gå sakta ner till 5 gånger per dygn vid 3 – 4 veckors ålder.

Vid 3 – 4 veckors ålder ska valparna småningom börja få fast mat.

Valparnas omgivning

Valparna behöver värme. Använd värmelampor, varmvattenflaskor eller värmedynor. Ordna gärna värmen så att valparna kan välja plats i lådan. Ett hörn är lite varmare och ett hörn litet svalare. Låt valparna sova i lugn och ro. Om de gnäller är de antingen hungriga eller så har de alltför varmt eller kallt.

Om en dogsitter sköter en valpkull är det bra att anteckna allt som uppfödaren berättar angående skötseln och följa anvisningarna mycket noggrant. Om något i kullen verkar konstigt eller någon valp verkar sjuk ska dogsittern genast kontakta uppfödaren. Här är det bra med flera kontaktnummer. Små valpar kan bli allvarligt sjuka och dö på några timmar.

4H-DOGSITTER-SKÖTSELAVTAL

4H-förening:

Adress: tel:

Dogsitter:

Adress: tel:

Kund:

Adress: tel:

Uppgifter över djuret:

Art/ras:

Djurets namn (det djuret kallas):

födelseid:

Kön:

registernummer:

Utfodring:

Har djuret försäkring? Ja /nej

Försäkringsbolag och försäkringsavtalet nr:

Speciellt (sjukdomar, medicinering o.s.v.):

Skötsel:

Skötseltid:

Skötsel hemma hos dogsittern/hemma hos kunden

Specialönskemål:

Skötselersättning (också resekostnader, skötarens mat, hundens mat):

Fakturering:

4H-föreningen fakturerar för arbetet i efterskott och ansvarar för dogsitterns lönebikostnader och försäkring.

Ja/nej

Kontaktuppgifter till kunden under skötseltiden:

Tel:

Adress:

Om kunden inte är anträffbar under skötseltiden, skall kunden ge kontaktuppgifter till en person (vän, uppfödare), som dogsittern kan kontakta vid problem. Denna person måste informeras om att hon/han är kontaktperson nämnda tid.

Kontaktperson:

Namn: tel:

Adress:

Djurläkare:

Namn:

Adress: tel.

Får djuret vid behov behandlas av veterinär utan begränsning? Ja/nej

Eventuella begränsningar:

Får djuret vid behov avlivas (med veterinärens beslut)? Ja/nej

Kunden ersätter dogsittern för resekostnader enligt skäligen kostnader förorsakade av dogsitterarbetet. Dogsittern sköter djuret i enlighet med kundens önskemål och anvisningar och respekterar kundens hem och egendom enligt god sed.

Om hunden skadas eller blir sjuk kontaktar dogsittern i första hand kunden, i andra hand kontaktpersonen men om ingen kontakt med dessa fås godkänner kunden dogsitterns åtgärder och ersätter kostnaderna i efterskott.

Detta avtal är uppgjort i två exemplar, ett för vardera parten.

Kunden godkänner villkoren ovan genom sin namnteckning och förbinder sig att följa villkoren.

Datum:

Dogsitter

Kund